PROPAGANDANUMMER 1933 PRIJS 1 SENT

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

AAN U LEZER HET OORDEEL!

WAARDE LEZERS.

Het eerste wat ge te doen hebt, is enige paginaas verder te zien, om tot de konklusie te komen, dat ge dit blad nu eens niet moet weg doen, alvorens van de inhoud te hebben kennis genomen.

Steeds richten zich onze landgenoten het woord tot u.

Het moet tot u spreken, het moet u ter overdenking geven het feit, dat nu vele buitenlanders het woord tot u richten, door middel van dit blad, zonder enige moeite voor hen noch voor ons,
omdat zij, gelijk wij, in alle uithoeken der wereld één taal hebben, welke ook de uwe kan zijn, nee *dient* te zijn.

Die taal, ge zult het reeds bemerkt hebben, is de wereldtaal Esperanto.

Deze taal kent geen grenzen, deze taal verenigt alle gelijkgezinden ter wereld.
Veel, heel veel interessants hielden de buitenlandse brieven in. Het spijt ons slechts, dat dit blad niet zó omvangrijk kan wezen om alles, wat deze korrespondentie bevatte, te publiseren.

Deze mededeling zij u een aansporing te meer, om zelf Esperanto te leren, opdat ge zelf, naar keuze met welk land ge maar wilt, kunt korresponderen, over alles wat u maar interesseert.

Niet alleen briefwisseling houden kunt ge, maar tevens persoonlik kontakt zoeken, spreken met buitenlanders en lezen velerlei literaire en wetenschappelike e. a. bladen en werken, op allerlei gebied, uit menigerlei land.

Helaas kunnen we in dit blad geen melding maken van de grote hoeveelheid feiten, die zouden kunnen bijdragen, om u te overtuigen van de verbreidheid, reeds nu, van Esperanto. Mogelik in een volgend propagandanummer. Het zou ons gemakkelik vallen u te siteren uit de ongev. 100 esp.bladen en tijdschriften, met artiekelen van medewerkers uit de gehele wereld en de schat van esperanto-werken, u te wijzen op het voortschrijden van esperanto op de scholen, de korrespondentie die in vele landen de schoolkinderen reeds met buitenlandse scholen voeren, ook dat schoolklassen elkaar over de grens bezoeken en waarbij esperanto de gezamenlike taal is, dat men in vele landen de esperantisten bij duizenden telt, gidsen, w.o. zeer belangrijke werkjes, in Esperanto worden uitgegeven, door offisiëele lichamen, regeringen, reklames van jaarbeurzen en grote firmaas.
Lezers en lezeressen, mogen we u nu al geen sijfers hebben gegeven, de feiten in dit nummer spreken voor zichzelf.
Het geheel is echter sprekend als een enquête, hoewel onvolledig en bekort.
Uit al de uitspraken, die we uit andere organen nog aanvulden, spreekt de simpatie voor Esperanto en hoezeer men Esperanto behoeft.
Maar ook bewijst men daarmee, dat het tijd wordt, dat al wat organisatie heet, en zeker de invloedrijkste onder deze, daadwerkelik alles in het werk stellen, dat Esperanto in de naaste toekomst gebruikt wordt.
Dat kan.
Zorgen we daarnaast, dat Esperanto op alle scholen worde onderwezen.
Wij esperantisten, die zelfs in eigen land Esperanto gebruiken, schriftelik en in onze konversatie, wier organisaties en leden zonder een staf van korrespondenten en vertalers met zeer veel landen kontakt hebben, die telkenjare met tal van nationaliteiten kongresseren in één taal, wij kunnen er alleen maar onze stomme verwondering over uit spreken, dat grote, achtenswaardige organisaties en bekwame mannen en vrouwen, die hun tijd willen regeren, vooruitstrevend en internationaal willen heten, zich zelf stempelen tot onbekwaamheid op internationaal terrein, gezien de onbeholpenheid en tekortkomingen, welke blijken in dezelver kongressen en internationale ontmoetingen.
Mogen zij op deze houding, welke het toenemend internationaal verkeer niet meer duldt, terugkomen.
Wij wenden ons tans met enkele woorden hierboven tot al de inzenders in onze gemeenschappelike taal, de wereldtaal Esperanto.
En wij vragen u, hierbij even stil te staan en goed tot u te laten doordringen, dat deze woorden in onze ene taal gelezen en begrepen worden in alle die landen, welke gij, niet-esperantisten, *nooit* kunt bereiken, met welk een schat van talenkennis ook.
En dat ge er de konsekwensie van trekt en Esperanto leert, gebruikt, propageert en helpt invoeren bij alle instanties en scholen.

AL ĈIUJ EKSTERLANDANOJ.
Dank' al via helpo estis al ni eble eldoni ĉi tiun gazeton kiu certe havos multan propagandan valoron. Akceptu do la sinceran dankon kaj transliman salutan de ĉiuj nederlandlingvaj laboristaj esperantistoj.
Ili estos pretaj same helpi vin en okazo de neceso.
Ni nur bedaŭras, ke ne estis eble el multaj sufiĉe interesaj leteroj preni pli ol nur kelkajn salutajn frazojn. Multaj venis tro malfrue. Sed ni uzos ilin por proksimaj numeroj.
La tuta ricevita materialo venos en niaj ekspozicioj.
El nia lando ni ricevis de diversaj organizo-estraranoj esprimojn por Esperanto.
Ni zorgu, ke ili realigu siajn vortojn en faktojn. Ĉiuj en siaj landoj.
Estu ni ligitaj super ĉiuj limoj.
Vivu Esperanto! Vivu la Mondpaco!

DE BUITENLANDSE MAKKERS GROETEN U!

Zij roepen U op gehoor te geven aan hun wens, om gezamenlik te kunnen overleggen en te strijden voor een betere wereld, een sosialistiese maatschappij,
in en door die ene taal welke zij allen, en duizenden met hen in alle delen der wereld, machtig zijn,
waardoor zij elkaar kunnen verstaan en waarin zij zich kunnen uiten,
waardoor gij werkers in het gebied der nederlandse taal eveneens in de wereldgemeenschap kunt worden opgenomen,
waarin uw organisatie en gij zelf rechtstreeks kontakt kunt hebben met alle landen der wereld, waarin ge uw internationalisme kunt uiten over alle grenzen heen, in de enige taal welke de wereld voor u opent en de ware grondslag legt voor de internationale solidariteit, *de internationale taal Esperanto!*
Wij leggen in dit blad op de voorpagina, in onze gemeenschappelike, voor al deze buitenlanders verstaanbare taal, Esperanto, de belofte af niet te zullen versagen vóór en aleer de arbeidersbeweging hier te lande het esperanto gebruikt en het op school is ingevoerd, waarnaar onze makkers over geheel de wereld eveneens zullen streven.

OP VOOR ESPERANTO!

Uit de vele brieven, uit even zo vele landen, die wij in 't esperanto ontvingen nemen we, vertaald, het onderstaande verkort over.

UIT ARGENTINIË.

Gaarne breng ik op deze eerste van Mei van overzee een broedergroet aan de arbeiders in 't nederlandse taalgebied en laat deze vergezellen van een opwekking om toch vooral Esperanto, deze ons zo dierbare taal, te leren om zodoende praktiese inhoud te geven aan ons streven naar een nieuwe mensheid, waarin slechts één taal de gemeenschappelike zal zijn, waardoor de mogelikheid geschapen is, de slachtingen door de oorlog veroorzaakt, uit de wereld te helpen.

Juan Olives,
Agricultor,
San Eugenio, Santa Fe.

UIT AUSTRALIË.

Men noemt Australië wel het land van zonneschijn en het arbeidersparadijs. Maar dat is voorbij. De tijd van het paradijs is lang voorbij. Werkloosheid heerst nu alom. De zonneschijn bleef, aangezien het kapitalisme er nog niets op wist te vinden, daar profijt van te trekken.
Waar men in Australië alleen engels spreekt, behalve enkele onbetekenende inlandse talen, voelt men niet zo de noodwendigheid van een hulptaal. Ondanks dat leren de Australiërs toch met entoesiasme Esperanto. Niet alleen omdat Esperanto een goed middel is om zaken te doen, maar omdat haar betekenis daarboven uit gaat. Esperanto toch is de kiem, waaromheen zich verzamelen alle weldenkenden der ganse wereld. Zij leidt tot de uiteindelike broederschap en tot een hogere graad van ontwikkeling.
Daarom kameraden, als ge gelooft in de vooruitgang, als ge wilt strijden voor de zaak van de arbeiders, dan zij uw eerste plicht de taal te leren van uw gelijkdenkende buitenlandse broeders, het Esperanto, opdat gij hen kunt verstaan en u met hun verenigen om gezamenlik de strijd tegen onze gemeenschappelike vijand, te kunnen aanbinden.
Met kameraadschappelike groeten,

J. Matašin, *Sydney*.

—

Aan alle arbeiders-geestverwanten, die medewerken aan het grote doel, de verbetering der levensvoorwaarden aller mensen, mijn welgemeende groeten.

W. L. Waterman,
60, Roebeekstreet,
Mile End, South-Australia.

UIT BELGIË.

Op dit ogenblik moet de eerste Mei niet slechts zijn een dag, waarop de arbeidersklasse feest viert en zijn eisen stelt, maar ook een signaal voor alle arbeiders om zich te organiseren over de grenzen heen met behulp van Esperanto om zo de laatste slag toe te brengen aan het wankelend kapitalistiese siesteem, dat reeds te lang de wereld deed lijden, en eindelik het sosialisme op te bouwen.
Namens de Association Espérantiste Ouvrière de Propaganda in Liége, Belgique dank ik hier de Nederlandse arbeiders, die toonden, dit zeer goed te begrijpen door de uitgifte van een spesiaal 1 Mei-nummer van „Laborista Esperantisto".

H. Jurdan, *Brussel*.

—

Broedergroet aan de nederlandse esperantisten.

G. Vandevelde,
350, Chaussee de Boendael,
Bruxelles.

—

We wensen u een volledig sukses, waar het voor de arbeiders van gans de wereld noodzakelik is, elkaar overal te verstaan.
Alleen als ze één taal spreken vallen de grenzen weg. Esperanto is ons een middel om te komen tot een nieuwe maatschappij.

De arbeiders esperantogroep in *Herstel*.

UIT CALIFORNIË.

Waarde kameraden, arbeiders en arbeidsters in Nederland en Vlaanderen, wij hier zijn trots op uw werk, omdat we ons aan u verwant voelen, maar vooral verwant aan hen, die met ons één taal spreken, het Esperanto. Onder ons zijn de taalmuren van duizende jaren weggebroken.
Dit, ons kontakt met buitenlanders, houdt ons ver van het gif van het nationalisme, dat nu de wereld verteert. Wij beklagen hen, die menen, dat ze niet genoeg onderlegd zijn om esperanto te leren. Wie wil, die kan deze voor de arbeiders zo noodzakelike nationaliteitsloze taal leren. De levensvoorwaarden zijn in de V.S. ellendig. 15 miljoen werklozen, ongeteld de gedeeltelik werklozen, die ternauwernood genoeg ontvangen om te eten en te slapen.
In Los Angeles bestaan - verplichte - werkverschaffingskampen. Zo slecht heeft men het daarin, dat het zelfs nodig is de volgende eisen te stellen:
1. een loon van 1 dollar daags; 2. de aanwezigheid van verbandtrommels en medisijnen; 3. licht, verwarming en beddegoed; 4. het recht om elk weekeinde het kamp te verlaten; 5. op Zon- en feestdagen drie maaltijden; 6. wederinstelling van het stemrecht.
Aardbevingen zijn hier aan de orde van de dag. Laatst nog die van 10 Maart. En hiervan trachten dan nog velen profijt te trekken, zoals de bouwondernemers, wier produkten met des te meer gemak in elkaar storten, naarmate deze, met het oog op meer winst, de huizen licht en dicht in elkaar zetten. Hetgeen meer slachtoffers eist, dan de aardbevingen zelve.

G. J. Rindler,
1427, ½ Kellamst. *Los Angeles*.

UIT CANADA.

Ondanks men hier, ook wegens de grote afstanden, weinig voelt voor Esperanto, ben **ik voor kort begonnen met deze taal te onderwijzen in een hongaarse arbeidersvereniging.** Daar er wel entoesiasten onder zijn, zullen we de propaganda flink aanpakken.
(**Al esperantistoj ni petas sendi por helpi en la propagando materialon kaj salutleterojn**).
Met broedergroet

Uw kameraad J. Grausdin,
375, Banningstr., *Winnipeg*.
Man. Canada.

—

Ook hier lijden we onder de krisis. ⅔ der arbeiders zijn zonder werk. Arbeiderspartijen spelen hier geen rol. Hier regeert het spreekwoord „ieder voor zich". Waar ongetrouwden geen ondersteuning ontvangen, kocht ik, hoewel bosarbeider zijnde, 2 H.A. land en door hier en daar te helpen, leef je zo'n beetje. Met nationaliteitsloze groet, van harte sukses voor Esperanto.

A. Black,
P. O. Box 39, *New Westminster B.C.*
Canada.

UIT CHILI.

Esperanto maakt het mogelik door de gehele wereld ideeën te verbreiden. Wij bestrijden het gebruik van tabak in al zijn vormen, overal ter wereld, door dat eenvoudige middel voor onze publikaties, Esperanto.

Luis E. Sepúlveda Cuadra,
Calle Washington 1198,
***Santiago*.**

—

Vrede en eenheid,
ziedaar enkele dingen die de grondslag vormen van de esperantistiese arbeider. Dat al wat nederlander is zich spoedig bij ons schare. Dan zal veel zich wijzigen in de wereld.
Hoog de harten, Leve Esperanto.

Uw kameraad,
E. Herrera Valen, Clasificador C 220, *Santiago*.

Buitenlandse makkers groeten u.

UIT DENEMARKEN.

De techniek schiep een internationaal leven. Maar de arbeider ontbreekt dat wat hij nodig heeft voor dit internationale leven, een internationale taal die rassen en naties gelijkberechtigd maakt.

Eis dan nederlandse kameraden, dat uw kinderen op de school reeds esperanto leren, opdat het begrip „internationalisme" tot werkelikheid worde.

Onder de sosialistiese jeugd maken we daarom sterk propaganda voor de taal, die ons arbeiders aller landen verenigt.

Leve Esperanto!
Leve 't sosialisme!

Voor de sosialistiese jeugd en de Kopenhaagse arb. esperantisten:
Tage Lau,
Kjeldgaardsvej 33, *Kopenhagen.*

★

UIT DUITSLAND.

De tegenwoordige toestand in Duitsland doet ons zien, dat de arbeidersleiders het nationalistiese gevaar hebben onderschat. Dit zij onze buitenlandse kameraden tot lering. Laat ons er van bewust zijn, dat we het kapitalisme 't best bestrijden als we onze strijd voeren op wereldschaal, zonder acht te slaan op de kunstmatige grenzen. Zorgen we, dat een mensenslachting als in 1914-1918 niet meer mogelik is.

Om dat te verwezenliken moeten we elkaar kunnen verstaan en begrijpen, hetgeen alleen mogelik is door Esperanto. Daarom lere men Esperanto in 't belang onzer klasse.

Esperanto zij tot nut van alle onteigenden. Ieder doe meer dan zijn plicht is.

In die zin ontvange men onze kam. groeten.

U Lo en G.

—

Op de Meidag onze vriendengroeten. Hoewel we nu niet kunnen zo we willen, blijven we de beweging trouw, omdat we geloven in de uiteindelike overwinning van het internationale sosialisme.

Vrijheid!

Esperantogroep H.

—

Wij, leerlingen-esperantisten, groeten u en roepen u toe, blijft niet ten achter bij de vooruitgang der techniek, die de wereld kleiner maakt. Volkeren en rassen zullen zich verenigen door esperanto. Wisselt uw ervaringen uit. Leert Esperanto.

C.—L.

—

Een broedergroet van de vegetariërsbond te L. Kome spoedig betere tijden voor de mensheid. Vegetariërs verenigt u met uw buitenlandse geestverwanten door Esperanto!

—

Een saluut aan de nederlandse makkers van de esperantogroep in het stadje L.

★

UIT ENGELAND.

Ter gelegenheid van de internationale Meidag onze warme proletariese groet. Ofschoon onze beweging hier nog niet sterk is, boekten we toch nog heel wat suksessen met het prakties gebruik van esperanto. Berichtgeving, uit het buitenland door esperanto verkregen, wisten we ons steeds ten nutte te maken. Leve het werkelike internationalisme, te verwezenliken door Esperanto!

Bestrijdt het oorlogsgevaar met behulp van Esperanto.

SAT-groep,
33, Carleston St., Springbum,
Glasgow M.

—

Als sosialisties esperantist ben ik vast overtuigd van de noodzakelikheid van esperanto als wereldtaal. Esperanto leerde ik voor 3 jaren en reeds werd het een deel van mijn leven. Esperanto is niet een taal alleen, maar een beweging en naar mijn mening de meest demokratiese. Vele vreemdelingen ontmoette ik reeds, als stoker op de lokomotief, en hoewel we elkaar vreemd waren, werden we vrienden door onze gemeenschappelike taal. Daarom roep ik de nederlandse arbeiders toe, leer en gebruik de enige levende internationale taal, Esperanto.

Sidney P. Hill,
43, Croydon Road, *Radford,*
Nottingham.

—

Al ongeveer 3 jaar korrespondeer ik nu met D. B. te Rotterdam en bezochten elkaar wederkerig, welke ontmoetingen de mooiste in mijn en mijn vrouws leven zijn. Door esperanto werden we vrienden en kregen daardoor gelegenheid buitenlanders te ontmoeten en ons verstaanbaar te maken.

R. Griffin,
20 Fox View, Main Rd.
Tony Rd., Ammbey,
Leeds 12, Yorkshire.

—

Zou ik, die vrienden heb in vele overzeese landen, onverschillig zijn bij hetgeen aan hen gebeurt, wijl hun lichaam en ziel wordt gekweld! Neen, drukken we elkaar de hand kameraden. Reeds staan de kanonnen klaar. Beschermen we de jeugd, redden we de bloem des levens. **Aan het werk, verbreidt het middel onzer onderlinge verstaanbaarheid, het esperanto.**

W. Varley,
„Belpenso", *Old Earswick,* York.

—

Vanuit de kursussen die ik leid bij de konfeksiefabriek Burton's in Leeds een hartelike groet,

H. Walker,
10 Miles Hill Crescent, *Leeds 7.*

—

In afzonderlike brief (goed gedokumenteerd, welke wij echter niet kunnen opnemen. Red.) over de ekonomiese toestand hier. Gaarne zou ik nederlandse arbeidersbladen ruilen tegen engelse, met diegene die zich interesseert voor de Marxistiese ekonomie. Aan allen een welgemeende Meigroet.

S. Flower,
57, Hedsor Buildings,
Bethinal Green, *London E 2.*

★

UIT FINLAND.

Wij arbeiders-esperantisten in Oriveri brengen u een groet uit het land van de duizend meren. Met bewondering volgen we de vooruitgang van Esperanto in jullie land. Ook wij echter werken hard voor dezelfde idee, de vereniging der arbeiders in de hele wereld door Esperanto. De grote werkeloosheid en lage lonen waarvan men ternauwernood kan leven, zijn onze beweging echter niet gunstig. Wij Finnen zeggen: „Voitokasta Vappua". Voorwaarts in het kamp van de wereldtaal waarmee we eens ons aller doel bereiken.

Wâinô Wilkman, *Oriveri.*

★

UIT FRANKRIJK.

De vergadering van de parijse arbeiders-esperantisten geeft op de arbeidersfeestdag, aan de nederlandse arbeidersklasse uitdrukking aan haar vreugde en gevoelens van solidariteit dank zij dat bewonderenswaardig middel daartoe, het Esperanto.

Het Institut Supérieur Ouvrier de la Confédération Générale du Travail en de Arbeiders Universiteit van de Conf. Gén. du Travail Unitaire hebben op hun program ook het onderwijs in Esperanto. Verscheidene onderwijzers leren esperanto.

(In deze en een latere brief schrijven de inzenders nog over de politieke, algemene en ekonomiese toestand in hun land. Red.)

De parijse LEA-groep,
20, Bourloistr. *Paris I.*

—

Namens onze groep geven we uitdrukking aan onze warme simpatie voor de nederlandse arbeiders-esperantisten. Om wederzijds betrekkingen te kunnen onderhouden, hebben de arbeiders uit alle landen een eenvoudige en gemakkelik te leren taal nodig. Dat hebt gij in uw land goed begrepen en daarnaar gehandeld. Ons kompliment.

Boucone, voorz.
10 Boulevard du Lycée,
Annecy (Haute Savoie).

—

Een broedergroet van onze arbeiders-esperantogroep, op de 1e Mei, aan de nederlandse kameraden. We begroeten met vreugde de vorderingen van 't Esperanto.

Groupe Espérantiste Ouvrier,
25 Rue de Nancy,
Neuves-Maisons (M. et M.).

★

UIT HAWAII.

Aan onze nederlandse vrienden zenden wij, esperantisten van de verre Hawaiese eilanden een groet. Hier tonen wij de gehele wereld dat mensen uit verschillende landen vreedzaam en vriendschappelik met elkaar kunnen leven. Op de vier grootste eilanden werken **arbeiders uit verscheidene landen op de suikerplantages.** Mannen uit Amerika, Europa, Japan, China, Korea, de Filippijnen, Porta Rica en andere landen werken hier naast die van Hawaii. De verschillende rassen trouwen hier onder elkaar en een nieuw ras, dat van alle andere iets heeft, leeft hier op. De hawaiese eilanden zijn als 't ware de smeltkroes van de Pacific.

Richard E. Meijer,
Superwising Principal, Eest Mani
Schools, *Hawaii.*

★

UIT HONGARIJE.

In 1930 léerde ik Esperanto. En nu is mijn hele gezin esperantist, tot mijn zoontje Tiboro, die vijf jaar is, toe. Mijn beide dochtertjes van 9 en 12 jaar korresponderen reeds met buitenlandse kameraadjes. Zo doende hoorden we ook van uw wens om door esperanto de stem der buitenlanders te doen horen. En mijn beide meisjes, entoesiast, hebben iets voor uw blad uit het hongaars in esperanto vertaald.

Waarde kameraden in Nederland, sukses in uw streven.

Johan Modza,
Almos utca 51, *Pesterzsebet.*

(Inderdaad ontvingen we van de beide meiskes de vertalingen, welke we helaas wegens plaatsgebrek niet kunnen opnemen).

★

UIT JAPAN.

Op grond van onze indrukken (die in de brief volgden. Red.) menen wij, dat de europeanen nog sterk bevooroordeeld zijn tegenover andere rassen en spesiaal t.o. de dingen in het oosten hetgeen een eerlike beschouwing en zakelike studie in de weg staat. Vandaar, dat we zeer sterk de noodzakelikheid voelen van Esperanto en een nauwer kontakt tussen het Oosten en het Westen, omdat wel gebleken is, dat dit op de basis van de nationale talen niet mogelik is.

Shindo Shoten,
Higashi Umeda-cho, *Osaka.*

—

Van de Unie van proletariese esperantisten ontvingen we een lange brief die nog vervolgd zou worden, beschrijvende de onderdrukking van de arbeidersbeweging aldaar. Adres:

M. Sakai, c/o Oo cuki No. 679,
Macubara-maĉ, Sabagaja-ku,
Tokio.

★

UIT JOEGO-SLAVIË.

Onze kulturele organisatie „Libereco" (Vrijheid) geeft hierdoor uitdrukking aan haar oprechte gelukwensen en kameraadschappelike groeten ter gelegenheid van uw navolgenswaardige propaganda op 1 Mei 1933. Leve de Vrijheid!

Voorzitter en sekretaris van de vereniging voor arbeiders-ontwikkeling „Svoboda" *Ptuj,* Joego-Slavië.

Buitenlandse makkers groeten u.

Naar aanleiding van uw feest, dat op de eerste van Mei zal plaats vinden, wensen wij u van harte een volledig sukses met uw eervolle arbeid. Leve het feest van de arbeid en de solidariteit van de werkers der wereld.

Voor de arbeiders esperanto-groep:
Josip Domajnko, J. Haljex.
Ptuj, Joego-Slavië.

★

UIT LAPLAND.

Uit het land van de poolsirkel, waar Esperanto welig groeit, een kameraadschappelike groet. Leve de Esperantobeweging.

Manfred Bengtsson,
Torgny Svensson, S. J. 9 C. I,
Kiruna C.

★

UIT LETLAND.

Volledig sukses voor de propaganda en verwezenliking onzer doeleinden wenst u toe de

Letlandse Esperanto Vereniging
Pasta Vaste 844, *Riga.*

★

UIT MAROKKO.

Uw Federatie van harte sukses en welgemeende groeten aan de nederlandse esperantisten.

Ir. C. V. Richard, *Tanger.*

★

UIT NOORWEGEN.

Uw bewonderenswaardig werk volgen we hier met belangstelling, hetgeen ook ons tot aansporing dient. Ook hier gaat 't steeds beter. De vorige winter verkochten we 1500 leerboeken en 3000 woordenboekjes.
Leve het waardevolle middel in onze strijd, het Esperanto.

SAT-groep *Oslo*, Bekkelagsliagda.

—

Van de Vereniging van Arbeiders Esperantisten in Oslo een broedergroet. Reeds bestaan we 15 jaar en onderwezen velen het Esperanto, waardoor zij kameraden en korrespondenten in 't buitenland verwierven. De arbeidersbeweging konden wij ook veelvuldig van dienst zijn met onze korrespondentie en vertalingen. Esperantist zijn betekent dus niet alleen de taal leren om de taal, maar wegens haar grote nut voor de arbeiders-beweging. Daarom ook maken we steeds deel uit van de Mei-betogingen. Zingen de anderen de Internationale dan weten wij, dat de ware internationalisten zijn wij, die haar zingen in één taal, die onze gemeeschappelike is door geheel de wereld.
Leert dus kameraden Esperanto nu en versterkt de rijen der nederlandse esperantobeweging.
In die zin groeten wij, uw noorse kameraden.

Het bestuur:
Fordenskjolplass 7 IV, *Oslo.*

★

UIT OOST-AFRIKA.

Toen mij werd verzocht iets te schrijven voor onbekende vrienden in Nederland schrok ik een weinig daarvoor terug omdat een eenzame esperantist in Afrika niet kan bogen op grote vergaderingen en ijverige werkers voor onze zaak, zoals in Europa. Echter kan men zelfs hier nog genoegen hebben van onze geliefde taal.
Zo kwam ik eens op een dag in een magazijn van een stad aan de zee gelegen. We praatten over Esperanto toen een griek binnenkwam. Hij ving mijn woorden op en sprak mij toen in 't esperanto toe! Ik schreef in 't esperanto aan een duitse vriend van mij, deed er een duits esperanto-„sleuteltje" (woordenboekje met grammatika) bij en tot mijn grote verwondering ontving ik in dezelfde taal antwoord.
Ook schreef ik eens een artiekeltje over Esperanto voor een Suahilaas blad en niet lang daarna ontving ik een brief van een neger om nadere inlichtingen. De propaganda zette ik voort met eens stuk in een engels blad „Tanganyika Standard" zodat men tenminste in Oost-Afrika van Esperanto weet.
Maar een van mijn grootste verheugens was wel, de vertaling van de esp. grammatika en woordenboek in de Suahila taal, welke taal maar vier voorzetsels kent en geheel ongelijk is aan enige europese taal. Zo houdt bijv. een werkwoord tegelijk de nominatief en akuzatief in van de voornaamwoorden, het betrekkelik voornaamwoord, de tijdsaanduiding en ook wel een voorzetsel!
Bijv. „Nilipokimpelekea" betekent „Toen ik het aan hem zond".
Dat het een zwaar maar genoeglik werk was kan men begrijpen.
Men kan zich niet voorstellen hoe interessant en eigenaardig de korrespondentie is die ik met buitenlanders heb; over alles en allerlei wenst men inlichtingen. Men denke echter niet, dat hier werk te over is. Ook hier laat de krisis zich voelen.
Hier in Tanganjiko is het nog een ware toren van Babel. Engelsen, hollanders, boeren, duitsers, russen, fransen, skandinavieërs, polen, tsjechen, grieken, siriërs, egiptenaren, indiërs, perzen, arabieren en nog vele anderen bevinden zich hier in dit land.
Maar gij in Europa kunt u niet verontschuldigen. Daar kunt ge overal gemakkelik Esperanto leren en hiermede helpen aan de bestrijding van wanbegrip en jaloezie tussen de volkeren.
In die zin groet u een missionaris-esperantist.

Tanganjiko in Oost-Afrika.

★

UIT OOSTENRIJK.

Het trempersoneel-esperantisten in Weenen zendt zijn vriendengroet aan de nederlandse arbeidersklasse. Meer en meer wint Esperanto aanhangers in onze rijen. Duitsland leert ons, dat alleen internationaal de volken zich zullen kunnen bevrijden, hetgeen alleen mogelik is door een „internationale taal", de taal der volkenverbroedering, het Esperanto. Ook onze korrespondentie strekt zich nu uit tot Zweden, Engeland, Frankrijk, Spanje, Afrika, Rusland, Argentinië, Japan en China. Trouw als esperantist en sosialist. Vrijheid!

Voor het Weense esp. Trempersoneel
Steinbach, Pichler, Heider, Havlicek:
Hockegasse No. 5, III/III/12, *Wien 18.*

—

De esperantisten van Attuang brengen het nederlandse proletariaat een rode broedergroet. Het verheugt ons te zien, dat in uw en andere landen men strijdt en arbeidt voor het sosialisme. Wij beloven, dat hier niet gebeurt, wat de duitsers overkwam.

Voor de Arb. Esp. (LEA)-groep:
Karl Gehnmayer, *Attuang 300.*

—

Verschillende nederlandse esperantisten bezochten ons reeds, hetgeen voor de groei van Esperanto van belang was. Daarom van hier een Meigroet aan uw organisatie.

Dr. Rudolf Fissher,
Neunkirchernerstr. 67, *Wiener Neustadt.*

—

Sukses voor de verbreiding van Esperanto onder de arbeiders. Met sennacieca groet

Arbeiders Esperantisten (LEA)-groep
Tragösserstr. 43, *Bruck a. M.* Stuck.

—

Gij kameraden in de Nederlandstalige Federatie werkt naar 't devies van Dr. Zamenhof. Zo dikwels denk ik of 't nog niet tot ieder doorgedrongen is, dat het talenprobleem geheel is opgelost. Van Barcelona tot Tokio, overal kan men gaan, en overal ook ontmoet men arbeiders, die Zamenhofs taal spreken.
Ondanks tegenwerking en onverschiligheid, dragen we de groene ster vooruit. Ons devies is: „**Door Esperanto naar het sosialisme**".
Vriendschap — Vrijheid!

Voor de Arb. Esp. (LEA)-groep:
Alois Ramschak, Judnedorf 11,
Loeben (Stirio).

—

Vanuit het sanatorium voor longpatiënten Hochzirl in Tirol een hartelike groet aan de nederlandse esperantisten. Men lachte hier maar wat om mijn esperanto, maar toen ze de brieven zagen, die ik ontving uit Zweden, Rusland, Spanje en Amerika, veranderde hun spotlach in belangsteling en wel 't meest toen ze zagen, dat ik een gesprek kon voeren met een patiënt uit Griekenland en een uit Joego-Slavië. En nu begint men esperanto te leren.
In mijn beroep kon ik al menig buitenlander te woord staan in esperanto. Tot het SAT-kongres in Stockholm dat ik hoop te bezoeken, alsook uw land op de terugweg.

Adalberto Svingshakl,
Steueradm. *Klagenfurt*, Kärnten.

—

Uit hetzelfde sanatorium een hartelike groet aan de nederlandse arbeiders ter gelegenheid van de 1e Mei.

Roberto Beifibufner,
Enriko Wulpo,
Sanatorium *Hochzirl*, Tirol.

★

UIT POLEN.

Vervangen wij het nationalisme door „sennaciisme". Hier in Lodz zijn verscheidene groepen en kusussen. De sosialistiese jeugdorganisatie TUR heeft eveneens een kursus. Zij komen dan de rijen van de arbeiders-esperantisten versterken. Een hartelike groet. Leve het Esperanto, leve het sennaciisme.

Sekcja Esperantystów „Aŭroro":
Wlozanska 77, *Lodz.*

—

Wij esperantisten vormen het front voor de eenheidsidee. Bij de nadering van de Meidag leidt ons de schone droom van de eenheid.

D. Wisniewski,
Szpichledna No. 15 *Wloclkawek.*

—

De fascistiese reaksie ten spijt zijn we zeker van onze overwinning. Daarom hoog de vanen. Leve de arbeiders-esperantobeweging. Leve de internationale solidariteit.

Arb. Esp. Groep en Bakkersgezellenb.,
Str. Dumajewskiego, *Krakov.*

—

Voor samenwerking is een gemeenschappelike taal noodzakelike voorwaarde. De verbreiding van Esperanto speelt dus een belangrijke rol.

Esperantoklub „Vitraj Domoj",
Warschau-Zoliborz.

—

De esperantobeweging in ons dorp groeit als kool. Hier hebben we 80 leden, in het nabije Mata-Dabrowka 55. Kursus op kursus volgt op vruchtbare propaganda. Van ons allen een groet.

Esperanto-groep „Zamenhofa Espero"
16 str. Krakowska, *Rozdien-Szopienice.*

—

Een hartelike groet zendt

Karol Wegzynek,
M. Janowska 19, *Szopienice.*

—

Wij zouden het zeer op prijs stellen iets meer van uw land te horen, door middel onzer gemeenschappelike taal esperanto en zijn gaarne bereid iets van ons land te vertellen.

Esperanto-groep,
Smolensk 9, *Krakow.*

★

UIT PORTUGAL.

We leerden Esperanto bij de Metaalbewerkersbond en nu kunnen we van gedachte wisselen met kameraden uit vele delen der wereld.

Op voor Esperanto op de school.

Buitenlandse makkers groeten u.

Aldus in staat zijnde, u nederlandstalige makkers, onze groeten te brengen.
Paula Martius,
No. 78-1º R. Sol a Sta Catarina
Manuel Jesusdos Santos
Rua da Regueira No. 54-1e.
Manoel Martin d'Aranjo,
Rua das Amoreiras No. 199 4e E.
Allen te *Lissabon*.

—

In de hoop, dat dit nummer van alle arbeiders bekwame esperantisten weet te maken, ter bevordering der broederschap aller mensen, groet ik als portugees arbeiders, u, vlaamse en nederlandse genoten.
Horacio. Neves, R. Gilberto Rola 27-2o.
Lissabon.

★

UIT RUSLAND.
Een broedergroet aan de nederlandse hoofd- en handarbeiders. De wereld bereidt zich ten oorlog. Laat ons gezamenlik daartegen optreden. Weg met de oorlog.
Voor het P.T.T.-personeel van Kalinin,
A. N. Lebedu.

★

UIT SCHOTLAND.
Ik behoor tot de arbeidersbeweging in Engeland en ook bij de vredesbeweging. Mijn oprechte wens is, om mijn geestverwanten uit de gehele wereld te begroeten. Velen in Engeland zijn tegen oorlog en imperialisme. Esperanto is het grote middel, waardoor de arbeiders uit de wereld zich kunnen verenigen. In een arbeidersblad las ik over de vernietiging van bloembollen in Nederland, in Engeland werpt men vissen in zee, terwijl duizende mensen honger lijden. Hartelike groeten uit Schotland aan al mijn Nederlandse kameraden.
Leve Esperanto! **Bernard Small.**
130 Walker Road *Aberdeen.*

—

Wat spijt 't mij, dat ik niet reeds eerder met onze internationale taal kennis maakte. Ik leerde haar op de avond-handelsschool. Door esperanto korrespondeer ik nu met vakgenoten — ik ben kassier — in Duitsland, Japan en Rusland. Ik, als Schot, vind het korresponderen in esperanto nog gemakkeliker en ook aangenamer dan in 't engels! Van al mijn klubgenoten in Paisley hartelike groeten aan de esperantisten in uw taalgebied.
J. Wyllie, „Tanglin",
Thornside Road, *Johnstone.*

★

UIT SPANJE.
De arbeiders van Zaragoza beginnen nu belang te stellen in Esperanto, sinds de arbeidersjeugd het leert. Wij werken nu vooral in de arbeiderskringen voor onze, gemakkelike taal. In de hele wereld gebruike men één taal, welke het oorlogsgevaar helpt bestrijden. Leert dan Esperanto nederlandse makkers, zodat allen uit alle vijf de werelddelen zich verenigen over alle grenzen heen.
Arb. Esp. groep *Zaragoza.*

—

Eveneens van de
Sos. Esp. Jeugdgroep,
Tomais del Burgo, voorz.
Franco Juncadella, sekr.
Estébanes, 2, pral.izqda, *Zaragoza.*

★

UIT TSJECHO-SLOWAKIJE.
De Esperanto-beweging in Ċeskoslovensko groeit langzaam, maar aanhoudend. In Slowakije verschijnen drie Esperanto-organen, n.l.: Ĉeĥa Esperantisto"; „De Vooruitgang"; „Het Esperanto-bericht".
De twee laatstgenoemde zijn arbeiders-organen. In de stad waar ik woon (Plzen) zijn ongeveer 400 esperantisten en vier klubs, waarvan twee van de arbeidersbeweging.
Drie maal 's jaars worden er kursussen gehouden welke zich in een levendige belangstelling mogen verheugen.
Namens de arbeiders-esperantisten uit Plzen spoor ik de Nederlandse arbeiders aan: Leert Esperanto. Het is het werktuig dat de arbeiders tot elkander brengt.
Kam. groetend: Koc Văclov,
Koterovská ul 62, *Plzen V.*

—

Tans, nu barbarisme overal onze idealen bedreigt, zij de roep tot u allen gericht, om eensgezind tot het uiterste te volharden! Uw kameraad,
Miklos Blum, *Cuz*, Slowakije.

★

UIT TURKIJE.
Gij Federatie van arbeiders-esperantisten streeft naar de geestelike voorspoed der mensheid. De reusachtige aardbol verkleint zich als 't ware door de werkzaamheid der arbeiders-esperantisten. Uw kracht ligt in de toekomst. Nevzat Hakki, Söke.

★

UIT DE VERENIGDE STATEN.
De Sosialistiese Arbeiderspartij van de V.S. geeft ook esperanto-literatuur uit, w.o. haar program. Benut ook gij het Esperanto ten dienste van het wereldproletariaat.
Groet U voor de esperanto-afdeling van de S.L.P. Th. Weder,
24-29 Merchant St. *Astoria*, L.I., N. Y.

—

Aan de nederlandse arbeiders door de wereldtaal Esperanto mijn hartelike groet.
J. M. Kerr,
1114 Inca St., *Denver* (Colorado).

★

UIT ZWITSERLAND.
Uit Basel aan de nederlandse kameraden op de eerste Meidag, de dag van strijd en proletariese kultuur, een groet.
Franceska Moravec.
Bazel, Steinenthorstr. 27.

★

EN HIER UIT ZWEDEN.
Uit alle delen van Zweden komen de meigroeten aan de kameraden in holland, door middel van de taal, die de arbeiders uit alle delen der wereld bindt.
Met de zweden kan geen uwer, lezers, korresponderen, gij kunt hun niet verstaan, zo goed als zij geen kontakt kunnen hebben met de nederlandse arbeiders.
En het is de meeste intellektuelen, de ontwikkelden, niet gegeven, zo hier als in Zweden, direkt kontakt te hebben met elkaar.
Begrijpt, kameraden, wat het zeggen wil, dat alle ondergetekenden, en met hen duizenden, wèl ons kunnen verstaan, wèl aan ons kunnen schrijven, wèl kunen lezen wat wij schrijven, en met ons dezelfde kranten en tijdschriften kunnen lezen, omdat zij, zo goed als wij, één zelfde taal leerden,
de wereldtaal Esperanto!

*

Sven Eltberg,
Dalskogen, *Lysekil.*

*

Bengt Linsjô,
Kôpingegatan, 531, *Trelleborg.*

*

Henry Svensson,
Bjuvstorp 5, *Bjuv.*

*

Alle Alssom,
Nils Bjelkegat 6, *Lund.*

*

Phelma Svensson,
Kroppsladsfors, *Amotfors.*

*

Elaf Torsgrin,
Kronley, *Grararley.*

*

Evert Persson,
Trädgardsgat 3B, *Lund.*

*

Stig Lidmran,
Stora Nygatan 65, *Malmö.*

*

S. Martinsson,
Box 26, *Amotfors.*

*

Harry Svenberg,
Rixö. Röd., *Hjälmedal.*

Nils Liher,
„Hörnan", *Kävlinge.*

*

Gunnar Knutsson,
Arkivgatan 17, *Lund.*

*

Dagmar Olovsson,
Kroppstadsfors, *Amotfors.*

*

John Svensson,
Agatan 6³, *Linköping - ö -*

*

Jozef Björk,
Box 137, *Tierp.*

*

Erling Andersson,
Kroppsladfors, *Amotfors.*

*

Bror Lundström,
Sveagatan 74, *Linhamn.*

*

Otto Ohlsson,
Tegelgardsgatan 8, *Malmö.*

*

Karel Wiklund,
Trasten 4, *Vänersborg.*

*

Svante Bengtsson,
Meriero, 9, *Vänesborg.*

*

Greger Andersson,
Box 37, *Amotfors.*

*

B. Jozef Jansson,
Mora, Noret.

*

Maljunulo,
Box 720, *Hällefors, B.J.*

*

Soc. Dem. Esp. Vereniging,
Bergsgatan 35, *Malmö.*

*

Gösta Holmkvist,
Tegelgardsgatan 8, *Malmö.*

*

C. Hilmer Johanson,
Redakteur van Skaraborgaran,
Falköping.

*

Alfred Westin, Box 648,
Estrand, (Sverge).

*

Edward Olsson, Holingatan 4,
Trappa 1, 3-a vaningen, *Malmö.*

*

Erik Karlström, Strandgatan 54,
Klagshamn.

*

Arb. Esp. klub *Karlstad*,
Eriksborg 18.

ALLEN IN ZWEDEN.

—

Kameraden. Namens de organisatie van gemeentewerklieden breng ik u, en in het bizonder onze vakgenoten, een welgemeende groet, door middel van 't Esperanto. Stond men bij ons eerst nog wat nuchter tegenover esperanto, sinds men eens een italiaanse uitgewekene in deze taal zijn ervaringen hoorde vertellen, werd men entoesiast. Men stond verbaasd, dat wij, toch doodgewone arbeiders, die italiaan konden verstaan en zo presies konden vertalen wat hij vertelde. Onze organisatie zag gaarne mededelingen toegezonden en ervaringen uitgewisseld, aldus het esperanto prakties toepassende.
Einar Horman, Stureg 9, *Malmö.*

—

Een paar jaar geleden was hier, in de prov. Wermland, maar een enkele esperantist. Maar nu *300* in 16 afdelingen, terwijl we *800 kursisten* tellen! Grotendeels dank zij de steun der vakbeweging. Deze toch gaf het navolgenswaardige voorbeeld door subsidies tot een bedrag van *1000* Zw. kronen. Van deze allen een warme groet en Voorwaarts!
Namens het Distr. Warmland van de Zweedse Arbeiders Esp. Bond,
Clas Larisson,
Lunden 452, *Skoghall.*

Bespiegelingen.

1) De onophoudelike en onweerhoudbare ontwikkeling van het „masjienisme" (de masjienale produksie en transport) brengt meer en meer de volkeren tot elkaar en doet ze van elkaar afhangen.

Waaruit volgt: De ekonomiese afhankelikheid dringt de volken tot eenheid en samensmelting.

★

2) Een voorname faktor die de vereniging der volken in de weg staat, zijn de subjektieve (innerlike) krachten, veroorzaakt door ongelijke tradities en kultuur, verkondigd door verschillende talen.

Waaruit volgt: Ofschoon als middel ontoereikend om de mensheid tot eenheid te brengen, is nochtans een gemeenschappelike taal volstrekt noodzakelik, waardoor kennismaking ontstaat, welke tot eenheid leidt.

★

3) Alle nationale talen zijn door hun eigen karakter zeer gekompliseerd, onlogies en dus moeilik te leren.

Waaruit volgt: Het zou daarom al heel dwaas zijn te hopen, dat een dezer idiomen de gemeenschappelike taal **zou kunnen worden van alle schepselen der wereld.**

★

4) Er bestaat reeds gedurende enige tientallen jaren een kunstmatige taal, welke als 't ware de kwintesséns (het edelste, de kern) van de grote kultuurtalen is; haar naam is Esperanto, eenvoudig, logies, gemakkelik te **leren, rijk van uitdrukking en reeds** verbreid over de gehele aarde. Esperanto werd de levende taal van een levend volk en loste het probleem der onderlinge verstaanbaarheid over gans de aarde op.

Waaruit volgt: Zij, die met goed gevolg en doeltreffend willen opkomen voor de eenheid aller volken, hebben de plicht esperanto te leren en toe te passen.

★

5) Door het gebruik van een kunstmatige taal tussen de bewoners van alle landen vallen de traditionele muren weg, werken de verschillende kulturen op elkaar in; verder, door de onophoudelike verrijking van de oorspronkelike literatuur in esperanto, ontstaat een nieuwe „sennacieca" (nationaliteitsloze) kultuur die de gehele wereld omvat.

Waaruit volgt: als bij 4.

★

6) De klasse, welke esperanto het meest nodig heeft, is het proletariaat, en wel omdat de arbeiders in 't algemeen niet ontwikkeld zijn en niet, als de burgerliken, in de gelegenheid zijn vreemde talen te leren.

Waaruit volgt: Zij, die met goed gevolg en doeltreffend willen arbeiden aan de vrijmaking van de proletariërs, moet noodwendig esperanto propageren, leren en in praktijk brengen.

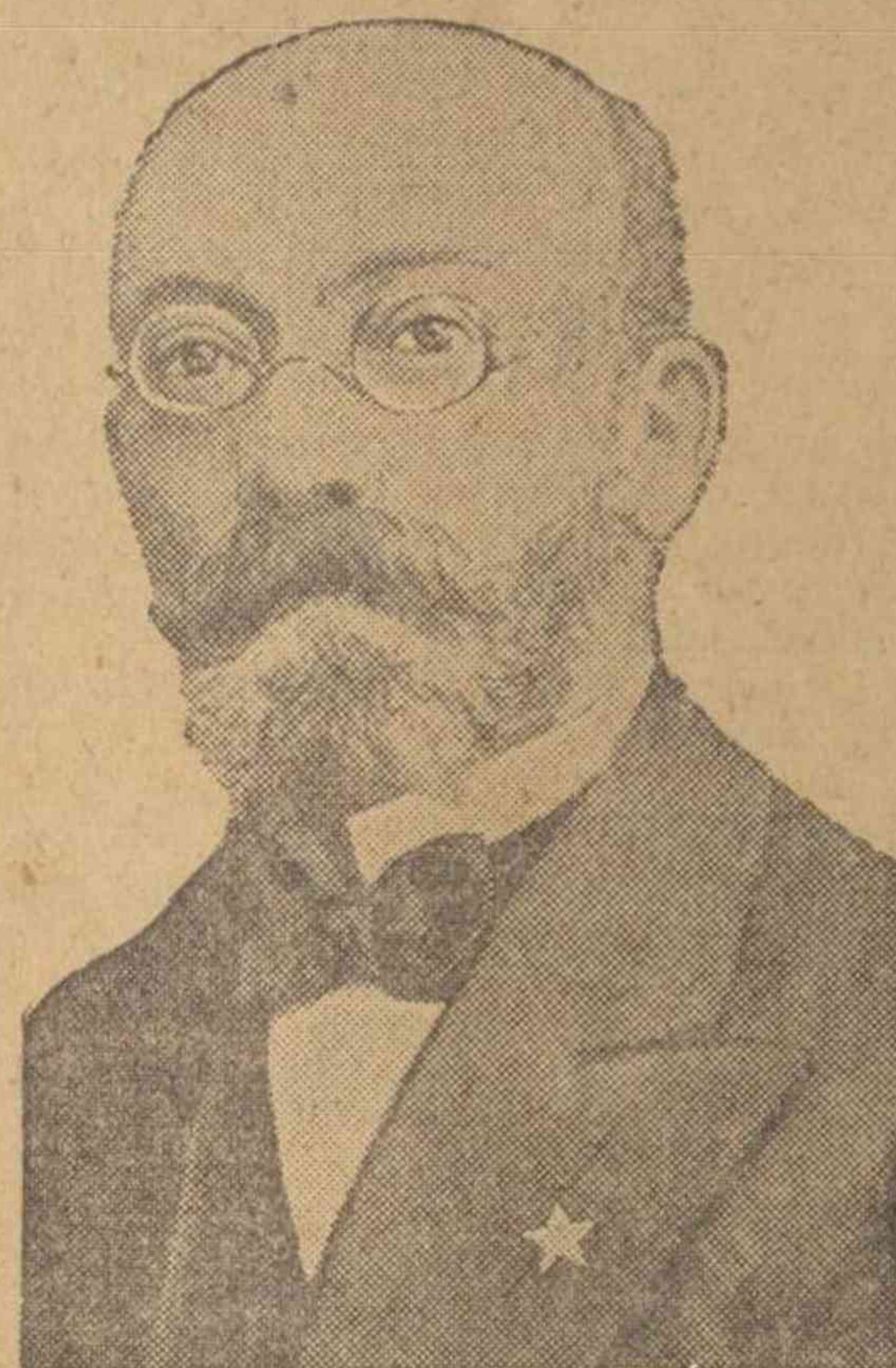
★

7) Reeds sinds 13 jaren bestaat er een arbeiders-organisatie, welker leden onder elkaar geen grenzen kennen. Haar naam: Sennacieca Asocio Tutmonda.

Waaruit volgt: **Wie de vestiging wil van een klasseloze maatschappij zonder landsgrenzen, in één woord de wereldheerschappij van het sosialisme, die heeft tot plicht lid van deze organisatie te worden, omdat deze in zich heeft de kiem van de toekomstige maatschappij.**

E. LANTI, Parijs.

Dr. Zamenhof.

Weinig namen zullen er zijn die gelijkelik genoemd en geëerd worden tot in alle hoeken der aarde, door mensen van allerlei richting, rang en stand, door vrouwen en mannen van verscheidenerlei ras en geloof. Tot deze weinigen behoort Dr. Zamenhof, de samensteller van de wereldtaal **Esperanto.**

Eens zal deze naam voor allen verbonden zijn aan een der geweldigste kultuurfaktoren die denkbaar zijn, bij de volledige overwinning van Esperanto, zijn taal.

Vele eeuwen hielden zich talloze geleerden bezig met de vraag van het scheppen van een wereldtaal. Comenius vond het reeds voor 300 jaren noodzakelik en mogelik een nieuwe taal, die een gemeenschappelike taal voor heel de wereld zou zijn, te scheppen. Zamenhof volvoer hetgeen nooit voor verwezenliking vatbaar scheen. Esperanto kwam, zag het licht en overwon. Talloos zijn de velen, die met groeiend entoesiasme het geleerde verbreiden en gebruiken. Weggevallen zijn de grenzen van de taal, over de ekonomiese grenzen en die van de staten reiken de esperantisten elkaar de hand, gezamenlik bouwend aan een nieuwe, de wereldomvattende kultuur, dank zij de geniale mens, die zijn leven in dienst stelde van de gehele mensheid.

Nu nog niet gekend of met onverschilligheid beloond door de arbeiders-beweging die vooruit streeft en internationaal heet te zijn, zal in de toekomst blijken hoe geweldig een middel de opwaarts strevende organisatie van de Arbeid al te lang reeds heeft veronachtzaamd, tot schade van haar en haar klasse.

Gij Esperantisten versaagt niet!

Oproep aan de jeugd.

Het vorig jaar vond te Helsinki in Finland een internationaal kongres plaats van de sosialistiese jeugd. Een der duitse deelnemers vertelt daarvan iets in een Noors esperantoblad.

Mag men uit het feit, dat een duitser in een Noors blad schrijft, hetgeen weer door een hollander gelezen wordt, reeds de internationaliteit van Esperanto afleiden, de ervaring van deze duitse esperantist op een internationaal jeugdkongres doet ons eens te meer voelen hoe nodig het is, dat van alle werk, dat het programma der sosialistiese jeugdbonden bevat, nummer één dient te zijn

het leren van Esperanto.

Denen, zweden, duitsers, estlanders waren daar bijeen op bezoek bij de finnen.

Op de wandelingen, in het kongres, kon men elkaar niet verstaan. In plaats van internationaal te zijn, blijven de deelnemers nationaal gegroepeerd. Redevoeringen kunnen alleen diegenen verstaan in wier taal ze geschieden.

Een talenchaos.

Behalve voor een groep van deelnemers. Dat waren de esperantisten. Zij hadden een spesiale bijeenkomst belegd en daar spraken ook denen, duitsers, estlanders, finnen en zweden over allerlei onderwerpen. Maar allen in één taal, voor allen verstaanbaar. Deklamatie, zang en spreekkoor, in de zelfde, voor allen verstaanbare taal. Gelijk ook zij de bijeenkomst konden sluiten met een Internationale in de

internationale taal Esperanto.

Sal die twede taal Esperanto wees?

Ons lees in ons geskiedenisboeke dat die eerste „moderne" besoeker aan Suid Afrika was Jan van Riebeek, die stoutmoedige Hollander wat daarnatoe in die jaar 1652 geseil het, maar Herodotus, die Griekse geskiedskrijwer, vertel ons dat die Egiptenare sowat 600 jaar v. K. om die kus van Afrika geseil het. Dit is seker dat na en voor die tijd van Van Riebeek is daar 'n hele tal van name, meer of min beroemd, van ontdekkers wat na Suid Afrika toe gegaan het. Ons dink ook aan die Venesiaanse matrose wat "n wonderlike handel met die Ooste, deur die Rooi See, gehad het, en daardeur die jaloesie van Portugal geprikkel het, totdat in die jaar 1434 het Prins Hendrik die Seevaarder die arbeid begin om rondom Afrika te seil en die Seeweg na Indië uit te vind. Baie ekspediesies was uitgestuur, en eindelik het Dias in 1487 op die Kaap van Goeie Hoop aan wal gestap. Die eerste setlaars waarvan ons weet was die wat saam met Van Riebeek gekom het; hulle was nie regte koloniste nie, want hulle was nie van plan om daar te blij nie, maar hulle het die saadjies gesaai van die eerste okkupasie van die Kaap deur Europeane. Dis moontlik dat die ou Feniesiërs was lang gelede in Rhodesia gewees om goud te grawe, maar daarvan is niemand seker nie.

Dan in die tijd van godsdienstige vervolging in Europa kom die Hugenote, die Protestante wat 'n nuwe, vrije land wou hê, en hulle het hul gewoontes en tale saam gebring, maar die Hollandse taal was klaarblijkelik die sterkste, want vandag sien ons dat die afstammelinge van Hollandse, Franse, Italiaanse en Duitse koloniste praat almal die Suid Afrikaanse „Internasionale Taal", Afrikaans, en hulle word erken net alleen deur hul name, want Van Wijks, Le Granges, Malans, Du Toits en De Wets is almal trots en blij om eenvoudig „Afrikaners" genaamd te word. Op die begin van hierdie eeu, na die verskrikkelike Anglo-Boere Oorlog het baie van daardie Afrikaners na mij land, Oos Afrika, gekom, en vandag is hulle miskien die voorspoedigste boere in die land, want hulle is tevrede om die voortbrengsel van die land te gebruik. Hulle help mekaar baie, en is nie bang vir hard werk nie. Natuurlik het hulle hul taal saamgebring, en in Tanganjika Gebied is daar drie goeie skole waar Afrikaans die leermedium is. Maar Engels is die offisiëele taal in Oos Afrika, en een van die offisiëele tale in die Suide, en partij van die jongmense praat liewers die taal van hul Britse bure.... Wat sal dan gebeur? Die Afrikaners is wel 'n klein nasietjie; hul taal word maar in een groot gebied algemeen gepraat; hul letterkunde is maar klein, en dis heel moontlik, dat in die toekoms, die Afrikaners die voorbeeld van die Hollanders in Amerika, die Skotte en Iere in Groot Brittanje sal volg en hul beminde taal net tuis gebruik, en dié van die groter nasie vir handel gebruik totdat die eersgenoemde heeltemal vergaan tensij.... 'n ander middel verskijn! Daar is nog ander voorbeelde wat ons Afrikaanse vriende kan volg; dink net aan Tjeggo-Slowakië wie se ou taal was bijna dood, maar vandag word Esperanto vir soveel buitenlandse sake en publieke notiesies. Waarom dan kan die „Hollands-sprekende Suid-Afrikaners" so 'n middel nie probeer nie, en 'n neutrale, internasionale taal gebruik wat sal vir hulle tot hulp wees, en wat nie die taal van die groter, alhoewel vriendelike volk is nie, om hulle dierbare Afrikaans rein en suiwer te hou? Miskien dis net omdat niemand vir hulle vertel het nie! Miskien dis net omdat hul land lê so ver van die besige Europa af, dat dit word vergeet dat dáár lê 'n wonderlike plek waar elke mens, Boer of Brit, moet tweetalig wees.... sal die twede taal Esperanto wees?

J. Williamson.
D.B.E.A. del. de U.E.A.,
Tanganjiko, Orienta Afriko,
(Oost Afrika).

Esperanto in Argentinië.

Uit een artiekel van de Argentijnse Esperantobond, dat wij wat te laat ontvingen, geven we hier iets weer, waaruit blijkt, dat eveneens in grote taalgebieden de drang naar Esperanto zich vergroot.

Evenals gij, voelen ook wij de volstrekte overwinning van Esperanto, ondanks voor de bewoners van ons onmetelik groot land, waar men allen dezelfde taal spreekt, gelijk of bijna gelijk aan die der nabuurlanden, het leren van Esperanto niet noodzakelik lijkt. En toch hebben wij gemerkt dat men zich na onze propaganda steeds aangetrokken voelde voor Esperanto. Dat niet alleen door de schoonheid van deze taal, maar ook door het hoge vredesideaal dat ten grondslag ligt aan dit kommunikatie-middel, dat het fundamentele probleem der mensheid heeft opgelost.

De enige vijand van Esperanto is de onwetendheid.

Van alle redaksies der grote bladen ontvingen we volledige medewerking, tot zelfs van de vliegschool, welke per vliegmasjiene kosteloos esperantodrukwerk verspreidde, zodat we o.a. voor een schriftelike kursus 1500 deelnemers kregen. Eveneens konden we een radio-kursus organiseren.

Op grond van onze ervaringen roepen wij u over zee toe: *Leert Esperanto!* Opdat ge andere verre volken leert kennen, uw gevoelens en gedachten kunt wisselen met buitenlanders, voor uw buitenlandse handel en voor een langdurige vrede. Esperanto is de taal van het werkersdom, van beoefenaars der wetenschap, de taal van de pasifisten en de vrije mens. Het is uw plicht als mens!

DE FRANSE ARB. ESP. BEWEGING.

De franse organisaties zijn gemeenlik nog al zwak. Een fransman wordt niet gauw lid van iets, bovendien bekampt de een de ander. Nochtans gaan we vooruit. De pers neemt nu nota van ons. Afgelopen winter verkochten we 4000 leerboeken van 232 blz. Ons orgaan „Le Travailleur Espérantiste" heeft nu een oplaag van 4000 eks.

Meer dan 500 onderwijzers werden lid, kursist of abonnee op ons orgaan. Enkele organisaties beginnen nu ons werk te steunen. Wij kunnen dus met een gerust geweten u opwekken esperanto te leren, ook de franse arbeider doet het nu. Esperanto is de toekomstige wereldtaal. Weg met de taal- en landsgrenzen.

Het Bestuur van de Féderation Espérantiste Ouvrière.

VAN DE OOSTENRIJKSE VERKEERS- EN TRANSPORTARBEIDERS.

Aan hun vakgenoten.

Mogen we al hopen, dat esperanto in alle kringen zich verbreidt, meer spesiaal zagen we gaarne, dat onze vakgenoten, spoorwegarbeiders, trempersoneel, chauffeurs, zeelieden e.a. zich vooral van het esperanto gingen bedienen.

Niemand meer dan wij toch voelen zo de noodzakelikheid van een internationale taal als Esperanto is. Dageliks komen we met het buitenland in nauw kontakt.

Hoe verheugen vele buitenlanders zich niet, als ze onder ons esperantisten treffen, waardoor het onaangename gevoel van niet begrepen te worden wegvalt.

Maar ook de arbeidersbeweging zelf voelt het gebrek aan een internationale taal. Voor organisaties als bijv. de ITF is een gemeenschappelike taal beslist noodzakelik. Daarom ook gebruik de ITF reeds Esperanto en steunt de verbreiding met alle kracht. Daarom kollegaas in het nederlandse taalgebied: Leert ook Esperanto en schaart u bij de pioniers van het ware internationalisme.

Voor het bestuur van de Oostenrijkse Esperantisten Unie van Verkeers- en Transportarbeiders:
Alfred Berdau, sekr. Jozef Zink, best.
Geistingergasse 1, 6/16, Wien XIX.

Esperanto onder de blinden.

Zoals we in ons land de strijd der blinden kunnen gadeslaan voor een menswaardig bestaan, vrij van alle filantropiese verzorging of armenbedeling, kunnen we die eveneens, meer of minder krachtig gevoerd, opmerken in de andere landen van Europa en daarbuiten. Het is natuurlik geenszins te verwonderen, dat deze emansipatiestrijd samenvalt met die der gehele arbeidersklasse. Hoewel deze eerste in de engere zin van 't woord geen klassestrijd is, vormt zij toch een der fasetten van de strijd der verdrukte klassen, die zich bewust zijn geworden, dat zij hebben te kampen voor hun rechtmatig aandeel in het geluk, dat onze samenleving in staat is aan allen te bieden. Ook zij hebben begrepen, dat het woord van Marx op hun terrein evenzeer geldt, een even noodzakelike voorwaarde vormt om ooit te kunnen slagen. Zij hebben zich dus nationaal en internationaal vereenigd. En natuurlik gebruiken ze hiervoor het esperanto. Onder geen enkele groep der bevolking is de kennis en het gebruik van Esperanto betrekkelik zoo groot als onder de blinden; in vele, in ons land in alle, instituten wordt esperanto dan ook onderwezen. De organisatie heeft in de meeste landen een natuurlik ook blinde gedelegeerde, het aantal aangeslotenen wordt aanhoudend groter, boeken in braille (blindenschrift) wordt uitgegeven, hetwelk wegens de te geringe oplaag in een nationale taal minder goed mogelik is. Belangrijk is ook het in brailledruk verschijnend orgaan Esperanta Ligilo, dat zijn medewerkers onder de blinden der gehele wereld telt. En van misschien nog meer belang zowel voor de ontwikkeling der individuele leden als voor de innerlike versterking der organisatie is de uitgebreide korrespondentie, die in esperanto onder de blinden der gehele wereld wordt gevoerd. Gedurende de laatste twaalf jaar wordt geregeld elk jaar een internationaal kongres van blinde esperantisten gehouden.

R. Israels.

DE ZWEEDSE ARB. ESP. BEWEGING.

Onze beweging groeit hier reusachtig, nadat de Sosiaal Dem. Partij in haar kongres van 1928 het besluit nam de arb. organisaties te verzoeken de esperanto-beweging ten sterkste te steunen. *Meer dan 100 organisaties* steunen ons werk nu geldelik.

Onze Arb. Esp. bond telt 1500 leden. Het A.B.F. (Inst. v. Arb. Ontwikkeling) heeft nu 400 esp. studiekringen en samen met ons 7000 kursisten. 12 buitenlandse esp. onderwijzers zijn hier werkzaam. De sosiaal-demokratiese partij zendt telkenjare voor haar rekening een delegatie naar de kongressen van SAT, de Wereldbond van Arb. Esperantisten. De nederlandse en belgiese kameraden roepen we toe: Leert Esperanto, wij zijn ons bewust van de belangrijkheid van een internationale taal.

Voor het bestuur: John Johansson.
Redakteur Arb. Esp.

WAT ZEGT DE VAKBEWEGING?

Wegenbouwers en Esperanto.

La junularo lernu Esperanton, por ke por ĝi la internacia pozicio de la laboristaro fariĝu nevenkebla.

De organisaties van arbeiders, werkzaam bij straten- en wegenbouw, werkten van de aanvang af op internationaal gebied samen.
Zoals ook de arbeiders — voornamelik straatmakers — zich naar andere landen moesten verplaatsen om arbeid en brood te bekomen, moesten ook de bestuurders der verschillende landen zich met elkander verstaan en trachten de levens- en bestaansvoorwaarden te verbeteren en te beschermen.
Daar deze bestuurders tot de arbeidende klasse behoorden en geen hoger onderwijs hadden genoten, bracht de taalkennis buitengewoon grote moeilikheden mede.
Het aanleren van meer vreemde talen dan één behoorde bijna tot de onmogelikheden voor arbeiders en het vormde op de internationale bijeenkomsten een zeer groot bezwaar.
Wij hebben het dan ook steeds als de enige en beste oplossing beschouwd, dat door de arbeidende klasse één wereld- of conversatietaal werd geleerd en gebruikt om bovengenoemde, bijna onoverkomelike bezwaren te overwinnen.
Voor de jongeren opent zich een nieuw en beter perspectief en — naar wij vurig hopen en wensen — ook de gelegenheid en noodzakelikheid de wereldtaal — het Esperanto — te leren om daarmede ook en vooral internationaal de positie der arbeiders tot een onoverwinnelike te maken.
Wij ondersteunen daarom gaarne de poging en spreken hierbij de hoop en verwachting uit de resultaten hiervan te mogen beleven.

P. Schoonderwoerd,
Voorzitter v. d. Alg. Ned. Bond v. Arb. werkz. bij Straten- en Wegenbouw.
Prez. Sindikato de Pavimistoj.

Weg met tijdrovende vertalingen.

Zij, die kennis hebben genomen van de onvolledige en tijdrovende vertalingen der toespraken van buitenlandse sprekers op diverse kongressen, zullen het met mij eens zijn, dat algehele doorvoering van het Esperanto als wereldtaal, daaraan een einde kan maken.

Joh. Walker, Sekretaris
Ned. Bond v. Part. Chauffeurs.

Aan onze kollegaas Ambtenaren in binnen en buitenland.

Al la geoficistaro eksterlanda!
Ju pli da geoficistoj konas unu komunan lingvon, des pli efektiviĝas la internacia alproksimiĝo kaj interfratiĝo. Tial per Esperanto elkore kunbatalantan saluton.

Het zijn niet in de laatste plaats de ambtenaren voor wie internationale verbindingen van grote betekenis zijn. Kontakt met buitenlandse kollegaas en hun organisaties, wederzijdse voorlichting en steun, komen onze organisatoriese arbeid ten goede. Tevens moet zulk een internationale verbroedering tussen de funksionarissen van Staat, Provinsie en Gemeente, dus tussen de *dienaren der gemeenschap*, sterk bevorderlik zijn aan de komst van de wereldvrede.
Hoe groter aantal kollegaas van verschillende nationaliteit zich daarbij van één gemeenschappelike taal kan bedienen, des te eerder zal deze internationale toenadering en verbroedering werkelikheid worden.
Daarom gaarne in dit Esperanto-blad aan alle binnen- en buitenlandse kollegaas in de moderne ambtenarenbeweging onze hartelike strijdersgroet.

W. Luberti,
Voorzitter Sentrale Nederlandse Ambtenaarsbond.
Prez. Sindikato de publikaj geoficistoj.

Hoe ik over Esperanto denk?

Wel, goed.
Mi ofte utiligis Esperanton por informiĝi pri eksterlandaj cirkonstancoj. Enkonduko de Esp. kiel mondhelplingvo estas neevitebla.
Uit ervaring weet ik, dat Esperanto goed bruikbaar is. Tientallen malen heb ik er in het buitenland zeer veel plezier van gehad en er ook in het belang van de organisatie reeds meermalen een nuttig gebruik van gemaakt, bij het informeren naar toestanden in andere landen.
Verder heb ik de overtuiging, dat algemene invoering van Esperanto als wereld-hulptaal onvermijdelik is. De gang van de maatschappelike ontwikkeling zal daartoe noodwendigerwijze voeren.
De propaganda voor Esperanto dient slechts om deze ontwikkelingsgang te verhaasten.
't Ligt er nu maar aan, of men de maatschappelike ontwikkeling wil remmen of bespoedigen.
Indien het laatste het geval is, dan dient men Esperanto te leren.

L. Ebeling,
2e Sekr. Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders.
2a Sekr. Nederlanda Sindikato de Fabriklaboristoj.

Aan de Fabrieksarbeiders.

Estas necese, ke la laboristoj havu kontakton kun siaj eksterlandaj kamaradoj. Tio nur povas per komuna uzado de unu lingvo, kiu estas laŭ nia sperto, Esperanto.

Het zal nu wel zo langzamerhand ook voor de fabrieksarbeiders duidelik geworden zijn, dat de klassestrijd niet alleen op het nationale terrein beslecht kan worden.
Wij zijn op allerlei gebied zo zeer van de toestand in andere landen afhankelik, dat alleen een goed gesloten internationaal front de arbeiders brengen kan waar zij moeten zijn.
Een voorwaarde om deze internationale strijd te kunnen voeren is een goede internationale organisatoriese verbinding, zodat de strijdorganisaties in de verschillende landen met elkaar voeling kunnen houden.
Even nodig echter als de organisatoriese verbinding, is de persoonlike mentaliteit van de arbeiders. Deze moet niet alleen organisatories, doch ook geestelik ingesteld zijn op internationale samenwerking. Daarvoor is nodig, dat zij zich niet alleen op de hoogte stellen van internationale problemen, doch dat zij zelf met hun makkers in andere landen in verbinding kunnen stellen, om zodoende ook de internationale gedachte in het persoonlik leven tot ontwikkeling te brengen.
Een van de voorwaarden om dit te bereiken, is, dat men elkaar begrijpt en verstaat. Dit nu is alleen mogelik, indien de arbeiders zich in één taal met elkaar kunnen verstaan.
De ervaring heeft ons geleerd, dat de wereld-hulptaal „Esperanto" voor dit doel uitermate geschikt is.
Het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging van Fabrieksarbeid(st)ers verleent dan ook reeds lang zijn medewerking om propaganda voor Esperanto te maken.
Wij hopen dus van harte, dat de fabrieksarbeiders in dit onderdeel van het voeren van de klassestrijd niet achter zullen blijven.

K. de Jonge,
Voorzitter van de Ned. Ver. Fabrieksarbeiders.
Prez. Nederl. Sindikato de Fabriklaboristoj.

EEN SPESIAAL WOORD
tot hen, die z.g. kennis der moderne talen bezitten, zich er altans vlot, zo wel mondeling als schriftelik kunnen uitdrukken. Zij komen gemakkelik tot de gedachte: wij hebben Esperanto niet nodig. Steeds zal echter blijken, dat men voor moeilikheden komt te staan, waar men zich met Esperanto, door het gemakkelike vormen der woorden, zonder bezwaar zou weten te helpen.

J. Krijgsman,
(eks.) sekr. Bond van Sosiaal Dem. Studentenklubs.

Esperanto wordt troef.

Al la esperantistoj estas la estonto! Jam estas Esperanto utila sed montriĝas, ke ĝi fariĝis necesa por la internacia interkompreniĝo.

De Federatie van Arbeiders-Esperantisten pakt de aksie voor de wereldtaal klaarblijkelik met kracht en energie aan, zoals uit dit nummer blijkt. Zulke propaganda zal ongetwijfeld naar goede uitwerking hebben en onze hartgrondige wens is, dat de aksie van de arbeiders-esperantisten, resp. dit nummer, goed resultaat ook werkelik opleveren zal.

De esperantisten kunnen zeggen: „Heil u, de toekomst lacht u tegen." Immers het Esperantisme is reeds in een nieuw stadium getreden.

Wij hebben nog de tijd gekend, waarin men over het Esperanto sprak als over iets dat interessant was, waarmee je grappige en aangename ervaringen kon opdoen.

Het gebeurde n.l., dat men, Esperantist zijnde, door een Esperantist uit China of Rusland aan het insigne herkend werd en dat deze twee overigens geheel vreemde mensen uit verschillende werelddelen toch met elkander konden spreken en van elkander konden leren.

Maar uit dit stadium van zekere persoonlike genoegdoening is het Esperantisme al lang beland in het stadium van de nuttigheid.

Men begint meer en meer te voelen de grote betekenis van een algemene wereldtaal. Hoe dit vooral in de strijd van de arbeiders van grote betekenis kan zijn.

Een merkwaardig voorval hieromtrent herinneren wij ons op een internationaal kongres te Stockholm. Daar waren vertegenwoordigers uit een groot aantal landen bijeengekomen, maar de offisieele kongrestalen waren frans, duits en engels en nu was het merkwaardig, dat zweden, belgen, spanjaarden en hongaren zich met elkander verstonden in het Esperanto en dank zij deze taal moeilikheden uit de weg konden ruimen, die men met de offisieele kongrestaal niet had kunnen bereiken.

In dit stadium van de nuttigheid bewijst het Esperanto reeds grote diensten aan het verkeer der mensen onderling, maar ook aan de strijd, die de arbeiders hebben te voeren.

Langzamerhand wordt de tijd rijp, dat het Esperanto overgaat van dit stadium der nuttigheid in dat van de noodzakelikheid.

En dat is het grote doel, dat de organisaties van esperantisten hebben te bereiken.

Wij wensen u daarbij het beste sukses!

A. F. Muller,
Voorz. Ned. Arbeiders Sportbond.
Prez. Nederlanda Laborista Sportasocio.
Sekr. v. d. Ned. Ver. v. Fabr.arb.
Sekr. Nederlanda Sindikato de Fabriklaboristoj.

Twijfel niet langer.

Al ĉiuj gekamaradoj tutmonde, ruĝan saluton, okaze de la unua de majo, sendas la nederlanda Sindikato de agentoj de asekuraj kaj malsanulaj kasoj kaj enkasigistoj. Samprofesianoj, bonvolu sendi al ni informojn pri viaj sindikatoj.

2a sekretariino,
K.ino Bets van Rheenen.
Willaertstraat 8, Amsterdam-Z., Nederlando

Dat ik na één jaar studie al met kameraden uit 16 verschillende landen kon spreken op 't SAT-kongres te Amsterdam in 1931, kijk, dat heeft me zo overtuigd van de bruikbaarheid van Esperanto, dat ik allen aanraad, het zo spoedig mogelik te leren.

Twijfel niet langer of 't wel nut kan hebben, maar overtuig u zelf.

De studie alleen geeft al een groot genot.

Een tegenbezoek, 't vorig jaar aan m'n engelse kongresgasten gebracht, bewees me, dat ook op reis Esperanto goede diensten bewijst. In welke stad ik ook kwam, overal trof ik hulpvaardige esperantisten, en terwijl ik geen Engels ken, reisde ik 10 dagen in Engeland, enkel Esperanto sprekende.

Ook de korrespondentie met kameraden uit alle werelddelen biedt grote mogelikheden, vooral voor vakbondsbestuurders. Bets v. Rheenen,

2e sekr. v. d. Alg. Ned. Bond
v. Verzekeringsagenten, Ziekenfondsboden en Incasseerders.

Esperanto vooruit.

Ĉiuj internaciaj presajoj devus esti en unu mondlingvo. Tial, kaj kiel socialisto mi estas por Esperanto.

Bij de belangenbehartiging, welke ten behoeve van de verschillende groepen arbeiders voortdurend moet plaats vinden, is het hoe langer hoe meer nodig, regelmatig kennis te nemen van de mededelingen van de betrokken internationale beroepssekretariaten, van de publikaties van het Intern. Arbeidsburo, van verslagen van intern. bijeenkomsten enz.

Het lezen en bestuderen van deze bronnen kost een bewoner van een klein land met onze opvattingen en aspiraties veel meer tijd en moeite dan nodig zou zijn indien de geschriften, welke voor lezing in alle landen worden uitgegeven, in slechts één doelmatige wereldtaal zouden kunnen worden gedrukt.

Afgescheiden dus van alle andere en veelal nog zoveel zwaarder wegende redenen, welke een sosialist voorstander doen zijn van het, vooral aan de jeugd, bijbrengen van voldoende kennis omtrent Esperanto, ben ik om de hierboven vermelde reden reeds voorstander van het steunen van de Esperanto-beweging.

G. Joustra,
2e Voorzitter van de Ned. Ver.
van Spoor- en Tramwegpers.
2a Prez. Sindikato de Fervojistoj kaj Tramistoj.

Wat een verdriet en moeilikheden.

Ni venku la antaŭjuĝojn kaj precipe ni forigu la opinion, ke aplikado de Esperanto estus neebla.

Wij hebben wel eens gedacht en gewenst: „was de geschiedenis van Babel maar niet voorgekomen."

Wat een verdriet en moeilikheden heeft de taalverwarring reeds mede gebracht voor vele mensen. De arbeiders die voor het merendeel niet in de gelegenheid zijn geweest om naast hun moedertaal nog een z.g. moderne taal te leren, ondervinden het nog alle dagen welke een ellende het is zich niet te kunnen onderhouden met de kameraden die een andere taal spreken.

Het „Proletariërs aller landen verenigt U" heeft niet alleen betrekking op het nationale maar veel meer nog op het internationale.

En juist op het terrein van de internationale organisatie wordt het werk en de uitbouw belemmerd, ten gevolge van de taalverschillen.

Ieder, die ermede te maken heeft weet dus van welk een grote waarde het zou zijn, als de proletariërs aller landen in staat waren zich van een internationale hulptaal te bedienen.

Reeds vele pogingen zijn in het werk gesteld, om het zover te brengen maar steeds zijn de pogingen mislukt, voornamelik omdat er geen goede hulptaal gevonden was. Dit allergrootste bezwaar is overwonnen. Het „Esperanto" is er, een goed klinkende hulptaal en met betrekkelike geringe inspanning te leren.

Een geweldige aanwinst dus, een mijlpaal op den weg der beschaving. Tans moet nog vooroordeel overwonnen worden, en vooral de mening, dat het onmogelik is een wereldhulptaal in te voeren.

Deze tans nog verkondigde mening, soms met beslistheid uitgesproken, doet ons steeds weer denken aan de profeten die met evenveel beslistheid verkondigden dat het vliegen onmogelik was, de radio tot de onmogelikheden behoorden etc.

Neen, het Esperanto in te voeren als hulptaal over de gehele wereld is niet onmogelik, daarvoor behoeft men alleen maar vooroordeel en gemakzucht terzijde te stellen.

En wilden de regeerders in de verschillende landen het daarheen leiden, dat onderricht in het Esperanto op de scholen verplichtend werd gesteld, dan was binnen een mensenleeftijd de zaak in orde.

Was het maar zover, dan riepen wij elkander nu al op 1 Mei in het Esperanto toe,

VRIJHEID.

v. d. Bilt,
Voorzitter Mijnwerkersbond.
Prezidanto de la Sindikato de Ministoj.

EN DE BELANGRIJKE INTERNATIONALES?

Eenheid is macht.

Ni benos la tagon kiam en kongresoj kaj ĉiel ajn ni povos kompreni unu al alian.

Hebt ge al een internationaal kongres of andere bijeenkomst meegemaakt? Zo dit niet het geval is, dan is het bijwonen daarvan voor u een afdoend argument om voorstander te worden van Esperanto.

Op internationale vergaderingen gaan heel wat mensen vriendschappelik met elkander om, die zich alleen maar in gebarentaal, voor zover dit mogelik is, kunnen behelpen, terwijl zij over een uitnemend stemgeluid beschikken.

De reden daarvan is, dat men zich niet verstaanbaar kan maken, daar klank en inhoud van woorden evenzo verschillend zijn, als de gesproken talen zelf.

Over verloren tijd, onnodige onkosten, misverstand en meerdere narigheden kan veel gezegd worden, doch wij zullen daar maar het zwijgen toe doen.

Zij, die meermalen met buitenlanders in aanraking komen, en van huis uit zo gewoontjes onderwijs hebben genoten, zouden de dag zegenen, waarop het mogelik was in één hulptaal met elkander te redeneren en te diskussieeren.

Wat zou dát een mooie gebeurtenis zijn en welk een intens genot bracht het, wanneer zo eens genoegelik onder elkander geboomd kan worden over grote en kleine zaken, waarbij allen elkander begrepen.

Uit bovenstaande blijkt, dat ondergetekende onvoorwaardelik voorstander is van een wereld-hulptaal en voor zover dit door hem beoordeeld kan worden, is daarvoor het „Esperanto" aangewezen.

F. J. Jurgens, 2e Voorzitter
Ned. Ver. van Fabr. Arb.
2a Prez. Sindikato de
Fabriklaboristoj.

ALS HET STRAKS 1 MEI IS,

dan schallen over heel de wereld weer de leuzen van het proletariaat, waaronder zij wapenschouw houden voor de bevrijdingsstrijd der mensheid. *Dat tot die leuzen dan ook behore:* „Leert en bevordert Esperanto, ter versterking der internationale saamhorigheid".

Is. Goudsmit,
Sekr. Alg. Ned. Bond van Arb. in het Bakkers-, Choc. en Suikerbewerkingsbedrijf.

DAN ZAL HET UIT ZIJN

met de eindeloze, vervelende, met horten en stoten traag voortkruipende internationale kongressen, waar de talloze vertalingen alles vertragen en veel vertroebelen.
Wanneer men hier en elders Esperanto leert, zal het ideaal van de verbroedering aller volken een eind dichter tot zijn verwezenliking genaderd zijn.

Dr. Henri Polak.

Het I.V.V. zegt:

Korespondajoj en esperanto la Sindikata Internacio (Amsterdama) ĉiam en la sama lingvo respondas.

Hieronder geven we weer hetgeen het I.V.V. ons schrijft en menen daaraan te mogen vastknopen, dat men daar het gebruik van Esperanto begroet. Uit de mededeling, dat het nodig zal zijn, dat Esperanto allereerst op de school wordt onderwezen, mogen we dan afleiden, dat het mede tot een belangrijke taak der vakbeweging mag worden geacht, aan de verwezenliking van onze eis „Esperanto op de school" mede te werken.

Het gaat er in deze dagen meer dan ooit om de nadruk te leggen op de gedachte der internationale gezindheid, welke in het leven der volken en in de sosiale betrekkingen van ieder individu een realiteit is. Wederom geven wij op 1 Mei, de hoogtijdag van de arbeid, uitdrukking van de verheven gedachte der internationale solidariteit, waartoe wij ons opnieuw en met nadruk bekennen. Over alles heen, over alle beletselen en grenzen, moge deze roep weerklinken, als een strijdkreet, die alle krachten der arbeidersklasse in de strijd tegen het kapitalisme versterken zal. Het internationale proletariaat moet in deze tijd eendrachtiger en vaster aaneengesloten zijn dan ooit te voren, want het heeft van niemand anders dan van zich zelf de stuwkracht tot verbetering te verwachten.

Het is vanzelfsprekend dat het Internationaal Verbond van Vakverenigingen alle middelen begroet en bevordert, die geschikt zijn bij te dragen tot internationale verstandhouding en tot begrijpen van een ander volk. Hiermede wordt ook zijn standpunt ten aanzien van een internationale hulptaal van het standpunt van het positieve internationalisme vastgelegd.

In uitvoering van een desbetreffend besluit heeft het Internationaal Verbond van Vakverenigingen een onderzoek bij zijn aangesloten vaksentrales ingesteld om te kunnen vaststellen in hoeverre het Esperanto bij zijn werkzaamheden, zij het op kongressen of andere bijeenkomsten, te gebruiken ware. Het bleek echter, dat dit niet vroeger mogelik zal zijn, zo lang niet het Esperanto op de scholen aangeleerd wordt, zodat het de arbeider mogelik wordt zich op deze wijze en in het algemeen, met deze hulptaal vertrouwd te maken.

In de praktijk heeft het Internationaal Verbond van Vakverenigingen ook steeds de bij hem in Esperanto ingekomen bierfwisseling in de zelfde taal beantwoord.

G. Stolz, Adjunkt-Sekretaris.

Hoe de I.T.F. denkt over Esperanto.

„Nur Esperanto povas solvi la problemon de la lingvaj malfacilajoj, diras la estraro de la Internacia Transportlaborista Federacio.

Esperanto noodzakelik en onmisbaar.

Esperanto kan geen oplossing brengen voor de maatschappelike tegenstellingen, noch de daaruit voortvloeiende botsingen verhinderen.

Maar wel levert de wereldtaal het middel bij uitstek, beter dan welke nationale taal ook, tot overleg, tot onderling verstaan en begrijpen der verschillende nationaliteiten.

Meer en meer is de arbeidersbeweging aangewezen op internationaal optreden.

De tot nu toe hierbij gevolgde werkwijze van vertalingen in en uit enkele hoofdtalen eist enorme sommen aan geld, tijd en energie. En is nóg onvoldoende ook bij het best-uitgeruste apparaat, om de taal-moeilikheden afdoende te overwinnen.

Slechts algemene toepassing van Esperanto kan hier uitkomst brengen.

Waarom Esperanto!

Eperanto estas gravega rimedo por la efektivigo de niaj celoj.

Esperanto is het middel bij uitnemendheid voor onderling overleg tussen de verschillende nationaliteiten.

Wie de eis stelt dat enige vreemde nationale taal hiervoor geleerd moet worden, geeft blijk van onkunde met de bestaande praktiese bezwaren.

Esperanto voldoet *blijkens de ervaring* aan alle te stellen eisen.

Doch zoals geen enkele zaak van betekenis zonder moeite verworven wordt, zo gaat ook het verwerven der kennis van de wereldtaal met inspanning gepaard.

Wie zich die echter getroost — en hoe gering is die moeite, vergeleken bij het *behoorlik* leren van enige andere taal — hij ontsluit hiermee als het ware een nieuwe wereld voor zich zelf, hij treedt in verbinding, persoonlik, met mensen en zienswijzen over de gehele wereld — *hij draagt er toe bij, dat ook de internationale arbeidersbeweging zich meer algemeen van dit reusachtige hulpmiddel kan gaan bedienen voor de verwezenliking harer doeleinden.*

N. Nathans,
Best. v. d. N. V. Sekretaris
v. d. Intern. Transportarb.
Federatie (I T F).
Sekr. Internacia Transportlaborista
Federacio (I T F).

Op voor Esperanto op de school!

OOK ANDEREN GAVEN HUN OORDEEL

In mijn overtuiging versterkt.

La lingvo Esperanto fariĝos grandvalora por la internaciaj rilatoj de la laboristaro.

Verleden jaar gaf ik in het 1 meinummer van „Laborista Esperantisto" reeds uiting aan mijn simpatie voor Esperanto als een doelmatig en uiterst belangrijk middel om internationale verstandhouding te bevorderen en te vergemakkeliken.
Wat ik van de internationale hulptaal had gezien en gehoord, had mij overtuigd, dat zij een grote toekomst heeft. Ik had ook wel tijdschriftartiekelen, in Esperanto geschreven, met behulp van een boekje zonder al te veel moeite gelezen en vertaald. Ik was er echter niet toe gekomen zelf de taal te leren.
Tans heb ik daarmede een begin gemaakt door het bijwonen van een kursus, gegeven door de bekende Esperantoleraar Andreo Cseh. Al ben ik door de enkele lessen, die ik heb gevolgd, nog allerminst het Esperanto machtig, zij hebben mij versterkt in mijn overtuiging, dat deze uiterst eenvoudig en logies opgebouwde taal, die reeds door tallozen in alle landen der wereld wordt gesproken en geschreven, van de grootste betekenis zal worden in het internationale verkeer. In het biezonder ook in de arbeidersbeweging zal zij voor het kontakt tussen de kameraden uit verschillende landen, dat internationale verbroedering tot levende werkelikheid moet maken, een van de beste middelen zijn.

W. Drees,
Lid Partijbestuur S. D. A. P.
(Estrarano de la nederlanda Social-demokrata Laborista Partio kaj financa skabeno en Hago.)

De nationale minderheden vóór Esperanto.

La social-demokrata Frisa Ligo opiniante ke nur Esperanto povas malebligi la subiron de la lingvoj de la naciaj malplimultoj alvokas ĉin forte subteni la propagandon por Esperanto.

De vrije ontwikkeling van kleine volksgemeenschappen als de Friese b.v., is alleen mogelik in een sosialistiese samenleving, de vrije ontwikkeling van hun eigen talen alleen, wanneer Esperanto hun voor de moordende invloed der grotere nationale talen behoedt. Daarom zullen de nationale minderheden reeds uit welbegrepen eigenbelang krachtig Esperanto moeten propageren. Het „Soasiael-Demokratysk Frysk Forbân" steunt met overtuiging, theoreties en prakties, de Esperanto-beweging en roept de makkers van andere kleine nationaliteiten op, in dezelfde geest werkzaam te zijn.

Jelle Brouwer, voorzitter,
Marten K. Scholten, sekr. SDFF.

Onkunde is de bron van alle leed.

La kreado de mondlingvo havas specialan valoron en la batalo por la liberigo de la proletaro.

Onwillekeurig denken wij aan dit woord, wanneer wij ons een ogenblik bezinnen op de betekenis van het Esperanto als wereldtaal. Want telkens weer blijkt, ook bij het vooral voor internationale uitwisseling van kultuurwaarden zo geschikte middel als de radio-omroep, hoe een wederzijds begrijpen door het verschil in taal wordt bemoeilikt. In biezondere mate geldt dit bezwaar voor onze moderne arbeidersbeweging, wier historiese taak het immers is de gehele mensheid te organiseren in een grote sosialistiese gemeenschap. Daarom is de totstandkoming van een wereldtaal van biezondere betekenis voor de bevrijdingsstrijd van het proletariaat, een betekenis, welke naar juiste grootte is geschat door de Federatie van Arbeiders-Esperantisten.

A. de Vries, Voorz. der VARA.
(Prez. de la Asocio de Laboristaj Radio-Amatoroj.)

Aan alle rode muzikanten, „Vrijheid"!

Al ĉiuj ruĝaj muzikantoj en la mondo fratan saluton de la nederlandaj laboristaj muzikantoj. Libereco!

Als „rode muzikanten" staan wij uiteraard zeer simpatiek tegenover het Esperanto en juichen het daarom van harte toe, dat reeds zo vele arbeiders aller landen zich van deze wereld-hulptaal bedienen. Evenals „De Internationale" over gans de wereld door de sosialistiese arbeiders wordt gespeeld, gezongen en verstaan zo zullen, hopen wij, eens alle arbeiders der wereld zich verstaanbaar voor elkaar kunnen maken door middel van het Esperanto. Wij wensen dit propagandablad een flink sukses toe en brengen hiermee een „vrijheidsgroet" aan alle rode muzikanten der wereld!

Jan Gregoor, Voorzitter-Redakteur van de Ned. Bond van Arbeiders-Muziekverenigingen.
(Prez. Asocio de Lab. Muziksocietoj).

Al la konstrulaboristoj.

(Bouwvakarbeiders aan de buitenlandse makkers).
La sekcio Hago de la holanda Federacio de konstrulaboristoj salutas hodiaŭ la tutmondan laboristan klason. Ĝi bedaŭras, ke ankoraŭ ne ĉiuj lernis la mondlingvon kaj ankaŭ, ke ankoraŭ tiom multe da laboristoj staras malproksime de l'socialismo, kiun celas la nederlandlingva federacio de laboristaj esperantistoj. Alte la klasbatalo! Alte la unua de Majo!

Esperanto zal het winnen.

Esperanto venkos, kaj ĝi forigos ĉiujn barojn, malgraŭ kontraŭstaro, indiferenteco kaj reakcia malvolo.

Het is reeds lang geleden, dat ik een jongen van 18 jaar was. Toen heb ik, met de onstuimigheid, die het kenmerk van de jeugd is, mij geworpen op alles wat binnen het bereik van mijn geest kwam. Het behoeft dus gene verwondering te baren, dat ik gegrepen werd door de macht van Esperanto, dat mij in staat stelde korrespondentie te voeren met onbekende lieden uit hongarije, china en amerika. Tans nog herinner ik mij de zonderlinge ontroering, welke zich van mij meester maakte als ik de prentbriefkaarten in ontvangst nam, welke mij uit alle hoeken der aarde gezonden werden.
Ik wil eerlik bekennen, dat mij destijds de sensatie van de vreemde prentjes meer greep dan de diepere betekenis van onze wereldtaal, die toch het ontvangen van zulke prentbriefkaarten mogelik maakte.
Sedert dien is een periode van meer dan twintig jaar verstreken en is bij rijper denken rijper oordelen mogelik geworden. Ik mag mij dus veroorloven als mijn mening uit te spreken, dat Esperanto een zegen kan worden genoemd voor de arbeidersklasse, die elkaar moeten leren begrijpen, wil zij haar historiese taak volbrengen. Over alle grenzen rijst de internationale gedachte, doch zij vindt wegens taalverschillen nog maar al te veel staketsel op haar weg. Esperanto zal deze staketsels verwijderen, ondanks tegenkanting, onverschilligheid en reaktionaire onwil.

S. Broekman,
Sekr. Ned. Arbeiders Sportbond.
(Sekr. Nederlanda Laborista Sportasocio.)

Al niaj eksterlandaj kamaradoj.

Ni volonte, pere de ĉi tiu gazeto, uzas la okazon salluti vin nome de nia sindikato, ĉar tiel ni alproksimiĝas la internacian fratecon. Tion ni tamen pli baldaŭ atingos, se ĉiuj laboristoj komprenas, ke krom komunaj idealoj estas necesa unueco en la skibado kaj parolo. Flanke de nia gepatra lingvo devas esti uzata Esperanto.

La estraro de la Nederlanda Sindikato de privataj ŝoforoj,
Amsterdamo.

DAAR WORDT ZO VAAK GEZONGEN dat men voor „een muur van vuur" zelfs niet zal wijken in de strijd der bevrijding. Zal men dan wel wijken voor de moeite om *een taal te leren, die alle grenzen en afscheidingen* tussen de arbeiders *vernietigt?*

N. J. C. Schermerhorn.

TER OVERWEGING

aan het personeel bij Spoor en Trem en in het Transportbedrijf

Esperanto, vooral voor spoor- en trampersoneel

De eigenaardige band van het beroep, die spoor- en tramwegpersoneel wellicht meer dan enige andere arbeidersgroep onderling samenbindt, laat zich ook internationaal gelden. Ieder, die b.v. als spoorman in het buitenland reizende, met andere spoorlui in aanraking kwam, weet dat bij ervaring.

Waar ook de aard van het bedrijf zelf, kontakt met buitenlanders voor vele groepen van het personeel, tot een feit van dageliks gebeuren maakt, doet zich voor dit personeel de wenselikheid om zich met vreemdelingen te kunnen verstaan, al heel sterk gevoelen.

Een vreemde taal dus leren! Maar welke? En hoeveel? De *ervaring* leert, dat zelfs met Frans, Duits en Engels tezamen *niet* in de behoefte voorzien kan worden. Dus nog een der Skandinaviese talen, Spaans of Italiaans en een der Slaviese talen erbij? En hoe dan nog tegenover vreemdelingen, die geen dezer talen machtig zijn?

Ieder voelt, welke onmogelike eisen hier gesteld worden. Zelfs voor het *behoorlik* leren van één der nationale talen schieten middelen, tijd en gelegenheid veelal te kort.

De oplossing is er: de wereldtaal Esperanto, die zoveel gemakkeliker dan welke nationale taal geleerd kan worden.

Kameraden van spoor en tram: leert Esperanto. Ontsluit u de mogelikheid van kontakt, mondeling en schriftelik, met kollegaas over de gehele wereld! Maakt de uitoefening van de spoorwegdienst gemakkeliker door buitenlandse reizigers, die evenmin tijd hebben om alle mogelike talen te leren en daarom Esperanto tot hulpmiddel gekozen hebben.

N.

Internat. Federatie van Verkeers- en Transport-arbeiders-Esperantisten.

(Seksie Holando)

Aan de leden der ITF.

Op de dag van de 1ste Mei vieren de arbeiders hun feest, het feest van de 1ste Mei. Deze dag is geen nationale feestdag, doch is een internationale dag van en voor het strijdende proletariaat. Voor ons arbeiders-esperantisten is deze dag van een zeer grote diepgaande betekenins, en wel, omdat wij weten, dat het internationaal georganiseerde proletariaat, helaas nog georganiseerd is in verschillende Internationales, welke elkaar bekampen, bekritiseren en belasteren, waarbij men de hoofdzaak waar het eigenlik om gaat uit het oog verliest, n.l. de eenheid voor het proletariaat zelve. Te weinig schijnt het nog tot de arbeiders doorgedrongen te zijn, dat wil men de reaksie verslaan, dat men nodig heeft een hechte éénwillende massa, landelik en internationaal.

Een ernstig bezwaar, waaraan de internationaal georganiseerde arbeider mank gaat, is, dat hij het middel mist om zelf zo goed als hij dit kan doen nationaal, namelik zich verstaanbaar maken, zowel in woord als geschrift. Een uitzondering op deze regel zijn de arbeiders-esperantisten, voor wie dit bezwaar volledig is opgeheven, daar zij de sleutel hebben, waarmee zij in staat zijn om zich met hun kameraden-esperatisten, **aangesloten bij SAT, in verbinding te stellen. Zelfs gelegenheid om op de kongressen zich te bedienen van slechts één taal, het *Esperanto*,** en met elkander van gedachten kunnen wisselen, vrij en frank, zoals men dit ook kan doen in zijn eigen nationale taal.

Als gevolg van de aktiviteit van enige SAT-leden en mede geleid door de geest van solidariteit en kameraadschap hebben deze SAT-leden, die tevens landelik aangesloten waren bij de moderne vakorganisaties van spoor- en trampersoneel, of transportarbeiders en aangesloten bij de ITF (Internationale Transport Federatie), zich georganiseerd in een zelfstandige organisatie van verkeers- en transportarbeiders-esperantisten, welke de naam draagt van IFETT (Internationale Federatie van Verkeers- en Transportarbeiders-Esperantisten). IFETT heeft, gezien de korte tijd van haar bestaan, zich mogen verheugen in een gestadige groei en heeft in een 15-tal landen reeds afdelingen en vertegenwoordigers. Ook van de zijde van enige hoofdbesturen, hier te lande van de Ned. Ver. van Spoor- en Tram en de Centrale Bond van Transportarbeiders, heeft men reeds morele en finansiele steun ontvangen. Dit is een stap in de goede richting, want de ITF, met haar uit sirka 40 verschillende landen bestaande vakorganisaties van zeelieden, transportarbeiders, spoor- en trampersoneel, bieden met hun sirka 2½ millioen leden een ruim arbeidsveld voor het maken van propaganda tot het gebruik van één internationale taal. Zodat de Esperantisten, leden van de organisaties en aangesloten bij de ITF, hier een vruchtbaar terrein hebben om te bewerken.

Bij deze arbeid mogen wij ook biezonder rekenen op de steun en medewerking van de ITF zelf, en wel in de persoon van de sekretaris, onze kam. Nathans. Deze onvermoeide propagandist heeft voor de Esperantobeweging in de ITF zeer veel belangrijk werk verricht, daarin bijgestaan door vele trouwe makkers, zowel landelik als internationaal.

Van de ITF een werkelike eenheidsorganisatie te maken in alle opzichten, is en moet het streven zijn van de Esperantisten-leden der IFETT.

Doch als Esperantisten hebben wij niet alleen tot onze plicht propaganda te maken voor Esperanto, een ieder in zijn vakorganisatie of werkkring waar hij bij aangesloten is. Doch wij hebben bij dit alles ook de Esperanto-verenigingen, welke de klassestrijd onderschrijven, te steunen door ons lidmaatschap en mede te helpen aan haar groei en vooruitgang, zowel landelik als internationaal.

Het is tans dat wij ons richten in het biezonder tot hen, die werkzaam zijn in de verkeers- **en transportbedrijven en Esperantist zijn, dat wij hen oproepen lid te worden van de Internationale Federatie van Verkeers- en** Transportarbeiders-Esperantisten. Om mede te helpen niet alleen aan de uitbouw van uw organisatie, doch ook om haar internationaal de basis te geven, waarop een internationale organisatie of internationale behoort te saam ten opzichte van de taaleenheid.

Kameraden, wij wekken u op lid te worden van de hollandse afdeling IFETT tegen een maandelikse kontributie van f 0.20, waar ook voor wordt verstrekt het maandeliks in Esperanto verschijnend mededelingenblad der ITF.

Overtuigt uw kameraden, uw bestuur en uw hoofdbestuur van de noodzakelikheid van invoering van Esperanto als internationale taal in dienst van de verkeers- en transportarbeiders, in dienst van het proletariaat.

De taal de ziel der gemeenschap.

Eenheid boven en voor alles.

A. Damsteeg, Sekretaris,
Puntstraat 55, Rotterdam (W.).
A. H. v. Loon,
Voorzitter der hollandse afd. IFETT:
Jan Kobellstraat 46, Rotterdam (W.).

Leerzame korrespondentie.

Ik korrespondeer met Moskouse spoorwegarbeiders, wier adres is: Moskvaj esperantistaj fervojistoj, ĉe K.do Kuhministerov, Moskvo, Gorahovskaja 8.

Zo schreef men mij over een defekte lokomotief, die gerepareerd moest worden in 1918. Deze reparatie werd uitgevoerd door de Isjumsche lokomotiefwerkplaats. De lokomotief kwam als nieuw weer in Moskou met twee wagons groente achter zich voor de Moscouse spoorwegarbeiders, daar men in Isjum veel bouwland heeft. De Moscouse arbeiders zonden traktoren en daarvoor in de plaats repareerde men dan de lokomotieven te Isjum.

Ik kreeg nu weer enige gegevens over hun lokomotiefbrigade, die ik nog moet korrigeren. Deze enkele regels, die ik nog met vele zou kunnen aanvullen, zijn genoeg om te doen zien, hoe leerzaam dergelike korrespondentie is.

A. v. d. Zwaan,
Onder-machinist bij de N.S., Arnhem.

Japans en Hollands spoorwegpersoneel; één taal.

Als arb.-esperantist kan ik mij niet begrijpen, dat er nog arbeiders zijn die zich totaal niet interesseren voor de wereldhulptaal Esperanto. Door het kennen van esperanto is het mogelik, dat ook „gewone" arbeiders met elkaar van gedachten kunnen wisselen. Zie hier:

Momenteel korrespondeer ik met een Tsjech, waarmede ik verleden jaar op het XII SAT-kongres in Stuttgart kennis maakte. Ook korrespondeer ik met enige Russen over de meest uiteenlopende onderwerpen betreffende de arbeidersbeweging. A.s. Augustus hoop ik het XIII SAT-kongres, dat te Stockholm zal plaats vinden, bij te wonen. Ik moet dan ook ronduit zeggen: Op zoo'n Esp.-Kongres gevoel je je één, niettegenstaande er zoo vele nationaliteiten vertegenwoordigd zijn.

Nog wil ik even aanhalen, dat ik enige tijd terug in de D-trein naar Berlijn een *Japanse spoorwegambtenaar* ontmoette, die op doorreis was naar Berlijn. Doordat hij de groene esp.-ster droeg, maakte ik kennis met hem. Een levendig gesprek volgde. Enige tijd later werd ik verrast doordat ik van hem toegezonden kreeg een prachtig geïllustreerd boekwerkje, genaamd „Gvidlibreto por Japanlando" (Gids voor Japan). In het esperanto gesteld en uitgegeven door de Japanse Staatsspoorwegen.

Ik toon hiermee aan, welke interessante ontmoetingen men kan hebben, als men esperanto kan spreken.

Esperanto is zonder al te grote inspanning te leren.

Ik roep alle bewuste arbeiders toe: „Leert Esperanto".

Eén proletariaat, één taal.

J. P. Postema,
Hoek van Holland, 1 Mei 1933.

REIZEN.

Welk een aantrekkelikheid houdt dat woord in. Hoe vaak hebben wij niet gehoord op de vraag, wat zou je doen, als je rijk was, een geestdriftig antwoord: Reizen, reizen in verre landen! Dat verlangen om het onbekende, waarvan wij slechts gehoord of gelezen hebben, te leren kennen, ligt in het karakter van de mens. In 't biezonder in de lente doorleeft hij de ontwaking van de hele natuur mee, en voelt zich uit de kleine ruimte van zijn woning naar buiten gedreven. Na de winter zoekt ook hij, een kind van de natuur, met alles, wat leeft, meer licht, meer lucht, meer ruimte en hij vindt bevrediging in 't reizen.

Hoe weldadig zelfs kleine zondagse reisjes kunnen zijn, wanneer wij ver van onze alledaagse beslommeringen, van alles, wat ons 't buiten biedt, kunnen genieten, weten wij allemaal.

Het is echter heel gemakkelik reizen, zo lang je in je eigen land blijft; het is waar, men spreekt overal verschillende dialekten, maar met de moedertaal kan je toch altijd terecht in eigen land.

Anders is het, als men de grenzen wil overschrijden, dan gaat het zo gemakkelik niet. De grenzen! Welk een idee heeft men eigenlik van de grenzen! Toen ik nog kind was, stelde ik mij de landsgrenzen als een hoog hek voor, dat mijn vaderland omringde. Met de tijd verdween deze dwaze kinderlike voorstelling en toen ik later werkelik aan de grenzen kwam, had ik heel andere ondervinding. Ik heb ze weliswaar niet gezien, maar gehoord. Vreemd vindt ge dat? En toch is 't waar! Ik heb ze gehoord in de taal, die daar gesproken werd. Er klonk iets vreemds in, de invloed van het naburige land was in de taal hoorbaar. Met het overschrijden der grenzen drong tot mij iets nieuws door, ik begon ze nu ook te voelen. Ik voelde ze in de vreemde omgeving, die mij omringde. Alles werd vreemd...... neen, het was niet dezelfde vreemdheid, die mij overviel, toen ik een uurtje met de trein reisde naar een naburige stad, waar ik niemand kende, want ik had een sleutel bij me, die mij hielp me spoedig ook daar tuis te voelen.

De wondere sleutel, mijn moedertaal, had ik ook op mijn reis naar 't buitenland mee, maar men begrijpt, dat ik hem daar niet kon gebruiken.

Ik hoorde de klanken van een andere taal, die ik niet verstond, horende werd ik plotseling doof; ik luisterde naar vragen, waarop ik geen antwoord kon geven. Ik zag woorden en zinnen en kon ze niet begrijpen, ziend was ik blind geworden. Dat maakte mij tot een hulpbehoevend wezen, ik verloor mijn zekerheid en voelde mij omringd door iets ondoordringbaars, dat mij drukte. Ja, ik voelde in mijn diepste innerlik de grenzen, die de mensen van elkander gescheiden houden.

Men moet dit verstandelik en geestelik hebben ervaren, om te kunnen begrijpen, van hoeveel betekenis het Esperanto is, dat ik later leerde kennen en dat als een Sezam opent u! toegang geeft tot andere landen en mensen van verschillende nationaliteit elkander brengt!

Dit overdacht ik bij het beschouwen van de vele gidsboekjes die de Esperantist een weg banen door geheel de wereld, omdat zij geschreven zijn in één taal, waarmee hij in al die landen terecht kan, **het Esperanto.**

EFO.

Wat Esperanto vóór heeft.

Als antwoord op een aansporing om Esperanto te leren, hoort men meermalen de opmerking: „Waarom zou ik juist Esperanto leren, een taal, die nog niet voldoende beoefend wordt om er nut van te ondervinden! Dan leer ik liever bijv. engels, waar je overal mee terecht kunt."

Men lere echter *die* taal, welke ten eerste de meeste kans heeft eenmaal als internationale taal te worden erkend; en ten twede, die tevens het gemakkelikst te leren is.

Men mag nu van het engels zeggen of menen, dat die taal wereldtaal is of worden zal, ze is het niet, en dat zij het zal worden, zal wel een vrome wens van menig voorstander er van blijven. Had het engels werkelik zoveel kans ooit de wereldtaal te worden, dan zou zij het zeker al lang geweest zijn. Maar tegenstanders van engels als internationale taal zijn er nog te over. Noemen we op de eerste plaats maar de fransen en duitsers.

Doch van het meeste belang, vooral voor de arbeiders, is die taal, die het gemakelikst te leren is. En nu kom ik even op de tegenwerping, hierboven gemaakt, terug: „Waarom zou ik Esperanto leren" enz. Bijna altijd blijkt dan, dat die voorstander van engels ook het engels niet kent. En dit is een natuurlik gevolg van het feit, dat het engels voor de meesten te moeilik is. Men zou het wel graag willen kennen, maar men voelt bewust of onbewust, dat men het toch niet volledig leert. Het kost te veel moeite, en bovendien heeft de doorsnee-arbeider niet de gelegenheid zich in het spreken er van te bekwamen.

Een nationale taal immers heeft niet alleen een spraakkunst, die uit een massa regels en nog meer uitzonderingen daarop, bestaat, maar ook een nooit uit te leren woordenschat en een niet te overzien aantal volksuitdrukkingen, onlogiese zegswijzen, idiotismen, die op geen enkele regel berusten, en die men dus één voor één van buiten moet leren.

Daarentegen heeft Esperanto een spraakkunst, die uit slechts weinige regels bestaat; een woordenboek, dat door ieder geheel van buiten te leren is; het voordeel, dat door middel van een aantal voor- en achtervoegsels een onnoemelik aantal woorden door onszelf gevormd kan worden, zodat men ze niet afzonderlik behoeft te leren.

En, wat wel van het grootste belang is, Esperanto heeft geen onlogiese zegswijzen; men spreekt en schrijft presies, zoals men denkt. Zelfs indien alle overige voordelen niet bestonden, zou alleen dit feit: de volstrekte logika van Esperanto, de taal als studieobjekt al verkiesliker maken boven welke landstaal ook.

Ik wil hiermee het gemak van Esperanto geenszins overdrijven.

Esperanto is een taal, minstens gelijkwaardig aan elke landstaal. Men kan het dus voor alle doeleinden als wetenschappelike, letterkundige enz. benutten. Dit brengt mee, dat men ook van Esperanto een diepere studie kan maken. Maar, in de tijd, dat men Esperanto zó leren kan, dat men het voldoende spreken en schrijven kan, bereikt men zeker in een nationale taal nog niet meer, dan de kennis van enkele taalregels.

En dan de uitspraak. Waar engels over 't algemeen als de gemakkelikste landstaal geldt, mogen we zeker de uitspraak van die taal wel met die van het Esperanto vergelijken. Van de eerste kan men bijna zeggen, dat er twee talen naast elkander zijn: een spreek- en een schrijftaal, die weinig met elkaar gemeen hebben. De uitspraak van het engels is zelfs zo moeilik, dat men beter nog de uitspraak van elk woord afzonderlik kan leren, dan de ingewikkelde regels er van bestuderen. Daarnaast is de uitspraak van Esperanto in een paar minuten te leren, en bestaan er geen uitzonderingen op de enkele regels omtrent de uitspraak.

Men neme maar eens een proef door een leerboekje aan te schaffen en de eerste lessen te leren. Aldra zal blijken, dat men na een paar weken gemakkelik zinnetjes kan vormen, en dat men na het grondig doorwerken van een leerboek de taal kent, en alzo binnen een jaar tijds iets bereikt heeft, waar men jaren over zou doen, als het een andere taal gold.

En tot slot: De tijd voor de studie van een nationale taal benodigd, schrikt veelal af, met die studie te beginnen. Weet men, zoals bij Esperanto, dat de kennis er van binnen niet te lange tijd te bereiken valt, dan zet dit te meer tot het aanleren er van aan.

G. J. Degenkamp.

ZIJ DIE ONDERVONDEN

Korrespondentie en kennismaking door Esperanto.

Toen Apeldoorn in Oktober zijn Esperanto-tentoonstelling had, waartoe de verschillende plaatselike klubs allen medewerkten, zag men op een der muren een grote schoolkaart van de wereld, waar van een punt op de tafel uitgaande groene draden aanwezen, dat *met 53 steden der wereld* de Apeldoornse Esperantisten in het Esperanto brieven wisselen. Men gebruikt bij ons de wereldtaal tot gedachtewisseling en om zich te oefenen in het schriftelik gebruik der taal. Beginnende met uitwisseling van prentbriefkaarten en postzegels komen onze „samideanoj" tot belangrijke korrespondentie over politiek, reizen, mode, wapenfabrikage, onderwijs en wat niet al.
Ter gelegenheid der tentoonstelling hadden wij een z.g. „letervespero" (korrespondentie-avond) uitgeschreven door middel van een algemeen gelezen Esperantoweekblad. Wij kregen toen *34 brieven* uit *12 verschillende* landen. Daaruit komen nu interessante kennismakingen voort. Er waren er, die wilden korresponderen over de organisatie der Goede Tempelieren, over ontwikkelingsklubs, over de Lappobeweging in Finland enz. Velen deelden hun dageliks leven en familieomstandigheden mee en beloofden eens in Apeldoorn te komen, als zij op reis gingen of ons te ontmoeten op een Esperantokongres. Zo worden de brieven aanleiding tot kennismaking en leerzame gedachtewisseling.
Maar het meeste plezier hebben onze leden toch nog van het mondelinge gebruik der taal. Een onzer spoorwegmannen heeft in verschillende steden van Zwitserland met de ITF-kameraden een paar gezellige avonden gehad en een vrouwelik lid heeft op reis in Saarbrücken een gezellige avond in de Esperantoklub doorgebracht.
Zo kan de wereldtaal u reeds dadelik gezelligheid bezorgen, zodra gij de moed hebt haar te gebruiken, in afwachting van de veel grotere diensten, die zij de arbeidersbeweging doen zal.

M. G. Kramers.

IS 'T WONDER?

Wanneer zou men beter de enorme taalmoeilikheden beseffen dan op een reis, door een land welks taal men niet kent?
Is men ooit hulpelozer en afhankeliker dan wanneer men zijn wensen niet uiten kan? Men is dan niet slechts analfabeet, maar bovendien nog doofstom! Vooral als men daarbij niet over een ruime beurs beschikt.
Voor enkele jaren maakte ik een voetreis door verschillende landen en zoals toen heb ik nog nooit gevoeld, hoe absoluut onvermijdelik we zullen moeten komen tot een radikale oplossing van het talenvraagstuk.
Mijn beste wapen op die reis was Esperanto! Overal vond ik kameraden die ik kon verstaan, met wie ik van gedachten kon wisselen. Steeds weer vond ik, als een oase, tussen allerlei onbegrijpelike klanken en misverstand, het kleine plekje waar men Esperanto sprak, het gezin van de Esperantist of de vergadering.
Hoe 'n gevoel was het, als je, nadat je je dagenlang slechts „verstaanbaar" had kunnen maken door gebaren, op een vergadering van Esperantisten ergens in Frankrijk kon spreken zonder tolk, over Holland, de arbeidersbeweging of je reis. Als je onderweg met Esperantisten indrukken kon uitwisselen, inlichtingen ontving en verschafte in Esperanto.
Je voelde je „tuis" in de vreemde en je begreep, dat door opheffing van het taalverschil weer een heel stuk afgeknabbeld zou zijn van de mistieke aantrekkingskracht die het „vaderland" nog steeds uitoefent.
En dan herinner ik me, hoe we daar in Marseille, in een logementje bij de haven, zaten. Een waar internationaal gezelschap van „tippelaars" uit de meest verschillende landen, waaronder enkele Esperantisten. Er werd gemuziseerd en gezongen in verschillende talen, tot aan 't slot een geestdriftige Internationale losbrak. Allen zongen dezelfde melodie, allen bedoelden hetzelfde, maar het was alsof zoveel verschillende klanken het zo vertrouwde lied tot iets vreemds maakten, ondanks het feit dat wij zongen: „De Internationale zal morgen heersen op aard", toch bleven de grenzen als onzichtbare muren tussen ons! Slechts wij, esperantisten, bedoelden niet slechts, maar zeiden ook hetzelfde. Slechts tussen ons was inderdaad het nationaliteitsgevoel weggevallen.
Is het wonder, dat ik Esperantist bleef en werk voor onze taal?
Ik was in tien landen, vond overal kameraden, korrespondeerde met alle delen der wereld.
En dan te bedenken, dat we nog maar al te vaak worden getakseerd als een soort onschadelike, maar onnuttige onnozelen, gelijk postzegelmaniakken, geitenfokkers of ereleden van een rookklub.
Kameraden, alle werkelik grote ideën groeiden ondanks, nee, *door* de tegenwerking en bespotting.
Daarom....

We houden vol!

Rotterdam. C. van Essen.

Esperanto bij P.T.T.-personeel.

Door korrespondentie met de Sovjet-Unie kreeg ik een gehele grammatika van Esp. toegezonden met Russiese verklaring en *Russies alfabet.* Door bestudering van een en ander kan ik tans menig *russies woord lezen.* Zo kwam het een enkele maal aan het postkantoor 's Gravenhage voor, dat ik werd geroepen om straatnaam, persoonsnaam of plaats van bestemming te lezen. Men zegt al: Pont *kent(?) Russies!*
Retoerzendingen gaan altijd naar Moskou, omdat men stempelafdruk (van afzending) nooit kan ontsijferen, maar ik zet nu de plaats van afzending op het stuk, zodat rechtstreekse toezending aan afzender plaats vond. (Dus niet via Moskou).
Vele malen moest ik aan 't postkantoor verklaring geven van adressen in Esp. tekst geschreven, b.v. laatste dagen meermalen: Lia moŝto skabena Marchant. (Ofschoon de heer Marchant wel bekend is, was er toch steeds twijfel door voorafgaande woorden).
Zo moest ik een keer een esperantist in de wachtzaal te woord staan, nadat alle pogingen van H.H. (hoge?) ambtenaren waren mislukt.
Al hetgeen ik vermeld, om te doen zien welk nut het kennen van Esperanto al zo heeft.

A. Pont, Poŝtisto, Hago.

Door Esperanto.

Voor enige jaren was ik in geregelde korrespondentie met een Hongaars kappersbediende in Debreczen. In één zijner brieven werd mij het verzoek gedaan of het mogelik zou zijn, dat ik als tussenpersoon kon optreden voor het verkrijgen van 'n betrekking voor een ontwikkelde jongedame als vrouwelik tuinarchitekt in Nederland.
Mij was het adres van den Sekretaris van het Plaatsingburo voor oud-leerlingen Tuin- en Landbouwscholen bekend. Eenmaal bij dezen funksionaris het geval uiteengezet, was deze onmiddellik bereid een uittreksel van de vakaturelijst te zenden aan het door mij opgegeven adres: Joz. Boczan, Debreczen, Hongarije.
De Hongaarse jongedame schreef enige adressen uit deze vakaturelijst aan en door middel van de daarop gevolgde korrespondentie kwam een overeenkomst tot stand.
Zie hier het bewijs van de absolute noodzakelikheid ener internationaal verkeersmiddel, zowel schriftelik als mondeling.
Dat enig bestaanbare middel: *Esperanto.*
Overigens korrespondeerde ik met pl.m. 20 landen en werd door mij een aanvang gemaakt met 'n kaartenverzameling van alle (tot heden) 85 bereikbare landen.
Op elke antwoord-betaald-kaart van mij moest door een buitenlands korr. *esperantist* voor de helft van de kaart een of ander geschreven worden *in eigen landstaal*, op de 2e helft volgt dan *dezelfde tekst in Esperanto.*
Zo verleende ik aan buitenlandse geestverwanten gastvrijheid, n.l. 2 maal aan 'n duitser, 1 maal aan een hongaar, 1 maal aan engelsen, 1 maal aan een Deen en verstond hen allen vlot door Esperanto.

A. Pont, Postiŝto Haag, Holland.
's Gravenhage, 1933.

Arbeiders in kongres zonder taalmoeilijkheden.

Na de grondslag van de taal te hebben geleerd op de winterkursus 1928-1929, bezocht ik in het jaar 1930 het Internationaal Kongres van Arbeiders-Esperantisten te Londen. Reeds tijdens onze overtocht op de boot, alwaar ik duitse en oostenrijkse kongressisten ontmoette, ervoer ik het nut van deze gemeenschappelike taal. Alhoewel het de eerste keer was, dat ik met buitenlandse kameraden konverseerde, heb ik niet de minste last gehad, wij konden elkaar volkomen verstaan. Toen ik in de kongreszaal een brief zat te schrijven, kwam er tegenover mij een chinese kameraad zitten. Deze nam eveneens de pen ter hand en ziende, dat ik met belangstelling naar het schrijven, of beter gezegd het tekenen van zijn eigenaardige lettertekens zat te kijken, sprak hij mij aan en waren wij weldra in een druk gesprek gewikkeld. Dank zij het Esperanto was ik nu in staat om met mijn Aziatiese mede-arbeider van gedachten te wisselen. Gedurende een avondwandeling bevonden wij ons in een echt internationaal gezelschap, o.a. een meisje uit Estland, iemand uit Schotland, alsook enige kameraden uit Engeland, Oostenrijk en Zweden. Uit de geanimeerde gesprekken, welke natuurlik in het Esperanto werden gevoerd, kon men in het geheel niet afleiden, dat de woonplaatsen in verschillende landen waren gelegen.
Op het volgend kongres, hetwelk plaats vond in Amsterdam, had ik het genoegen met een gezelschap buitenlandse kameraden naar Volendam en Marken te kunnen gaan. Hier waren zes nationaliteiten aanwezig, n.l. fransen, duitsers, Engelsen, belgen en zweden, waaronder het zweedse parlementslid K. do Eriksson, en hollanders. Toen wij onze strijdliederen gezamenlik in één taal aanhieven, kwam het verbroederingsideaal in zeer sterke mate naar voren.
In 1932 werd het kongres in Stuttgart gehouden. Een onzer had reeds van te voren met kameraden, o.a. in Dusseldorf, Mainz, Mannheim, Wiesbaden en Heidelberg gekorrespondeerd betreffende nachtlogies, middageten enz. Het Esperanto heeft ons ook hierin ten dienste gestaan, want onze duitse geestverwanten hebben alles gedaan wat zij konden.
Wegens plaatsgebrek kan ik niet veel schrijven van mijn gasten die ik reeds heb tuis gehad uit Duitsland, Oostenrijk, België en Engeland. Met al deze ontmoetingen ben ik tot de konklusie gekomen, dat als het ons ernst is, mede te willen bouwen aan een betere maatschappij, een eerste vereiste is, elkander te kunnen begrijpen en te verstaan, en *daarvoor acht ik, sprekende uit ondervinding, Esperanto het best geschikt.*

J. Preker.

VAN HET VERPLICHT STELLEN

van het leren van Esperanto op de lagere school, verklaren we ons gaarne een warm voorstander.

Koos Vorrink, voorz. A.J.C.

:speranto spreekt men overal.

'nverschillig waar vindt men esperantisten. 'at ondervond een vriend van mij, die enigs-ins smalend op mijn esperanto-insigne — e groene ster — neerzag. Ik nam aan hem at te bewijzen. We deden mijn vriend een linddoek om, zetten hem voor een wereld-aart, gaven hem een speld, welke hij in de aart moest prikken. Naar de plaats op die anier aangewezen, zouden we dan een brief-aart zenden in het esperanto geschreven, 'aarbij we om korrespondentie met aldaar 'onende esperantisten zouden verzoeken. o geschiedde. De speld kwam terecht op .delaide. De kaart werd geadresseerd, Esperantoklub, Adelaide, Australië". We 'aren de zaak bijna vergeten toen 3 maan-en later inderdaad een schrijven terugkwam iet de mededeling uit Adelaide, dat iemand ldaar de uitnodiging tot korrespondentie annam. Mijn vriend ging esperanto leren.

v. R.

Esperanto en de vrede.

Vat heeft de wereldtaal Esperanto nu met de rede te maken? horen we menigeen reeds chouderophalend vragen. Inderdaad, opper-lakkig beschouwd, is het alsof beide idealen iets met elkaar uitstaande hebben. En toch s het voor de doelbewuste vredesstrijder uidelik, dat nimmer een duurzame vrede iogelik zal zijn, zonder een wederzijds be-rijpen der volkeren onderling.

loch het één, noch het ander zal onafhan-elik van elkander verwezenlikt kunnen wor-en. Gelijk voor de ouden het spreekwoord old: „Si vis pacem para bellum" („Zo gij e vrede wilt, bereidt u ten oorlog"), daar eldt voor ons nu de leuze „Zo gij vrede ilt, leert Esperanto!"

/ij, Bussumse Esperantisten, hebben in ons aandel geschreven: „Per Esperanto al mond-aco", hetgeen betekent: „Door Esperanto aar wereldvrede". Want wij zijn er vast van vertuigd, dat méér dan alle vredesverdragen et Esperanto er toe zal bijdragen de band an broederschap te verstevigen. Welke ver-teviging de enige noodzakelike voorwaarde ; voor een sosialistiese maatschappij, waar-ı geen enkele oorlog of mensenslachting meer ijn zal.

Esperantoklubo
„Per Esperanto al mondpaco".

Wij vormen een grote natie.

'pschudding gaf het in Zaandam toen een :sperantist uit Perzië, in nationale kleeder-racht, het Czaar-Peterhuisje bezocht. Nie-iand kon hem verstaan, ook niet een persoon ie 9 talendiplomaas bezat, totdat een der nzen zich met de zaak bemoeide en met zijn ebrekkig hollands en behoorlik Esperanto, wam de zaak in orde. Grote verbazing dat en eenvoudig arbeider zich zo maar kon nderhouden met een Pers. De talenkenner ; direkt ook Esperanto gaan leren, en is nu en ijverige beoefenaar en verdediger ge-vorden.

D. R.

'ooral met arbeidersfeestdagen, 1 Mei, Lenin-erdenking, ontvangen wij veel brieven uit lle delen der wereld. Uit Duitsland, uit 'olen, Roemenië, uit Sovjet-Rusland enz.

J. Vo.

'ijdens de vakansie bezocht een familie uit ;arcelona (Spanje) een onzer, met wie ze eeds geruime tijd korrespondeerde. Niet al-een onderhielden wij ons in Esperanto gewoon ls was het onze moedertaal, maar tevens meedden wij de band van solidariteit vaster ussen de hollandse en spaanse arbeiders.

G. D.

)pmerkelik is het ,dat wij Esperantisten meer n meer de vraagbaak voor vele onzer klasse-enoten worden. „Zeg schrijf en vraag eens ven daar en daar naar, hoe het nu presies ;," wordt veel aan ons verzocht. Voorlezen n vertalen van brieven, van arbeiders uit ovjet-Rusland geniet altijd een grote be-angstelling bij onze niet-esperantistiese rbeiders.

J. V.

De arbeiders-esperantisten komen telkenjare in kongres bijeen. Dan komt de stroom uit tal van landen. Zo waren er verleden jaar 245 deelnemers te Stuttgart uit 12 landen en het jaar daarvoor te Amsterdam 400 uit 14 landen. In 1928 waren er zelfs 24 nationaliteiten met eveneens 400 vrouwen en mannen in het kongres te Gotenburg vertegenwoordigd.

En al deze mensen met uitsluitend lager onderwijs-kennis, vergaderden met elkaar, hielden ekskursies, logeerden bij de Zweden, zoals ze in andere jaren bij andere landslui waren ondergebracht,

zonder de geringste onbegrepenheid,
zonder taalmoeilikheden
zonder tolken
zonder vertalers
zonder **gestamel** van onverstaanbare woorden
zonder de ellendige hulpeloosheid,

waarmee meer begaafden, vooraanstaanden, intelektuelen en zo vele andere, over rationalisatie niet uitgesproken rakende groepen, te kampen hebben. Men neme daar een voorbeeld aan en lere ook Esperanto.

Germanujo en mizero!

De Otto Burgemeister, Amsterdamo.

Estante en la eksterlando, mi havas la eblecon skribi pri la mizero de niaj amikoj malfeliĉaj en Germanujo. Ni ne plu havas gazetojn, niaj kunvendomoj estas detruitaj, kaj multaj miloj de niaj kamaradoj estas senkulpe en kaptiteco. Nenia letero estas venanta el ĉi tiuj inferoj. Ni ne scias kiom da niaj kamaradoj estas murditaj de la faŝistaj bandoj. Miloj da homoj estas ekstermitaj; aliaj miloj estas malsanaj de ekscitoj kaj de timo.

Ĉu vi devas malesperi? Ĉu la movado de la laboristoj germanaj estas mortinta? Ni ne kredas tion; ni scias ke la spirito de la socialismo ankaŭ vivas en tempoj de persekutado kaj ke la forto de nia movado nur povas grandiĝi. La faŝismo ne ĉiam regos en la Germanujo malfeliĉa; la fortoj kontraŭstarantaj kreskos kaj Hitler ne povos efektivigi kion li promesis. Lia milito kontraŭ la judoj ankaŭ malfortigos lin, sed lia malamiko al plej danĝera estas la milionoj da homoj kiujn li seniluziigis. Neniu povas diri kiom da tempo estos necesa por ĉi tiu evoluo, sed la tago ankaŭ venos por Germanujo ke la unuan de Majo la flagoj ruĝaj estos flirtantaj denove ĉie en la lando. Tio estos la horo de la venko, kaj ankaŭ ni Esperantistoj volas labori por atingi kiel eble plej baldaŭ tian grandan celon!

Houdt vol.

N., April 1933.

„Over het onderwerp, dat onze belangstelling heeft, kunnen wij niet meer schrijven, zonder in moeilikheden te komen. Bericht ons of je iets weet van........ Sinds 14 dagen is hij verdwenen, zonder spoor achter te laten. Alle N.-ers van onze klub groeten je.
..........."

Alzo gebeurd in hedendaags Duitsland. Korrespondentie wordt nagesnuffeld. Korrespondenten zijn verdwenen, spoorloos. Zo min als echter de geest verboden kan worden, zullen ook in deze dagen onze Esperantistiese vrienden in Duitsland weten, dat het de Nazi's niet gelukken zal het Esperanto te vernietigen. Verbod van woord en geschrift treft de beweging, maar de geest blijft en zal zich weer in dienst stellen van ons aller werk, de bevrijding der arbeiders, welke slechts het werk dier arbeiders zelf kan zijn. Daarom hebben alle arbeiders in die landen, waar nog enige „vrijheid" is toegestaan, de plicht, deze met alle energie te benutten. Wij, Esperantisten, nemen daarbij een voorname plaats in. Zorg er voor, dat deze plaats in het komende jaar er één zij, van taaie, volhardende strijd, om onze Esperantodiensten en -verenigingen te versterken. Wees niet alleen lid, maar ook medestrijder.

Leve Esperanto!

P. G. v. d. Plank, Dordt.

Van een fietsslot.

Ik maakte met kameraad Paquir kennis, ter gelegenheid van het XIe SAT-kongres te Amsterdam. En nu — bijna twee jaar daarna — herinnert kdo Paquier zich mij en verzocht een fietsslot te zenden, zoals hij die in Amsterdam op bijna alle fietsen had gezien. Blijkbaar zijn deze dingen in Parijs nog niet in trek en hij zag er een middel in, om er een boterham mee te verdienen. Ik voldeed aan zijn verzoek en ontving naar aanleiding daarvan een briefkaart, waarvan ik de inhoud, vertaald, laat volgen:

> Waarde kameraad Minke,
> Met deze briefkaart wil ik de goede ontvangst bevestigen van uw pakje en van de deugdelikheid van de inhoud. Ik maak van deze gelegenheid gebruik, om u te bedanken voor uw vriendelikheid en uw stiptheid. Ofschoon deze hulp maar een kleinigheid is ten opzichte van de verschillende problemen, die ons bezig houden, wil ik toch vaststellen, dat hier, zoals bij de meest verschillende zaken in het leven, Esperanto zijn absolute deugdelikheid en zijn onmiddellike bruikbaarheid voor de arbeidersklasse, van welk land dan ook, heeft bewezen. Met oprechte groeten,
> Uw kameraad,
> F. Paquier, 7 Rue Lauzin, Paris XIVe.

Poststaking in Parijs Junie 1929.

In de dagbladen werd *met enige korte zinnen* en een kleine foto melding gemaakt van een staking bij het P.T.T.-bedrijf in Parijs.

Als postambtenaar had juist dit gebeuren mijn volle aandacht. Er bestond toen reeds lang het in Esperanto geredigeerde orgaan „Interligilo" (Internationaal aangesloten P.T.T.-personeel uit alle landen, alle Esperantisten). Onmiddellik zond ik een brief naar het Sekretariaat van de Fransche Postbond te Parijs, adres: Petro Filliatre, Rue Custine 54, Paris XVIII, Frankrijk, van welke organisatie de Sekretaris *(zo als het ook behoort)* Esperantist is. Binnen 2 maal 24 uur had ik in 't Esperanto een volledig verslag van het gehele gebeuren, alsmede van de oorzaken en voorlopige gevolgen. Volledig met sijfers verklaard. *Zo kon geen persbericht het ooit leveren. Zo kan* en *moet* het zijn.

„Per propraj informiĝoj."

A. Pont, Den Haag.

Inlichtingen.

Wenst ge inlichtingen of wilt u in de komende winter een kursus volgen in Esperanto, wendt u dan tot onderstaande adressen van afdelings- en distriktssekretarissen der Federatie van arbeiders-esperantisten.

Alblasserdam: F. 68.
Amsterdam: Graaf Florisstraat 13 III.
Antwerpen: (zie Deurne).
Apeldoorn: Arnhemscheweg 67.
Arnhem: Jagersweg 16.
Beverwijk: Assumburgstraat 18.
Brussel: Gustave Defnetstraat 72.
Bussum: Cereslaan 51.
Coevorden: Burg. W. Leliestraat 1.
Delft: 3e Nieuwsteeg 21.
Eindhoven: Slagerstraat 9.
Enkhuizen: Kruislaan 4.
Enschedé: G. J. v. Heekstraat 140.
Gent: Met de penningen 33.
Gorkum: W. de Vries Robbeweg 100.
Gouda: 4e Kade 121.
Den Haag: Joh. Camphuisstraat 192.
Groningen: Gerb. Bakkerstr. 58 a.
Haarlem: Elzenplein 31.
Heerlen: Vorstenstraat 60.
Hillegom: Leidschestraat 5.
Hilversum: Rigelstraat 99.
Hoek van Holland: Pr. Hendrikstraat 225.
Hoorn: Merenstraat 34.
Deurne: Tweemontstraat 124.
Dordrecht: Hoekenessestraat 46.
Kerkrade: Kokelesstraat 88 a.
Koog aan de Zaan: Rozenstraat 18.
Leeuwarden: Caminghastraat 34.
Leiden: Levendaal 26 a.
Maastricht: Czaar Peterstraat 30.
Ostende: Plakkerstraat 37.
Rotterdam: Korfmakerstraat 90.
Schiedam: Fabristraat 91 b.
Stadskanaal: G. Bartels Sluiskanaal-Musselkanaal.
Texel: Oude Schild 135.
Utrecht: Rijnlaan 133.
Vlissingen: Winkelmanstraat 13.
West-Graftdijk: Mej. Annie Oost.
Wieringen: Beltstraat 34, H. Hoef.
Wormerveer: Weteringkade 14.
IJmuiden: Platanenstraat 7.
Zaandag: Zuiddijk 382.
Zeist: Scharweidelaan 73.
Zutphen: Laarstraat 105.
Zwolle: St. Jozefstraat 4.

HOUDT VOL,
want gij, arbeiders-esperantisten, strijdt op uw deel van het front dezelfde goeie strijd als wij op andere delen!

Theo Thijssen,
(Lid Hoofdbestuur Bond van Nederlandse Onderwijzers).

★

BUIGZAAM ALS GLOEIEND STAAL,
rijk als de natuur, logies haast als wiskunde, vloeiend als verzen van Vondel, eigen wezen hebbend als een man van karakter, eenvoudig als de tafels van vermenigvuldiging, gemakkelik te leren als het lezen voor iemand van normale aanleg, zulk een taal is Esperanto.

J. Tal,
Opperrabijn van Utrecht en Drente.

★

UIT OOSTENRIJK
Als 40 jarig oorlogsinvalide leerde ik Esperanto en heb nu het genoegen de taal zo ver onder de knie te hebben, dat ik me er voldoende in roeren kan.
Mijn korrespondenten tel ik nu in Spanje, Rusland, Letland, Afrika en Italië, waarmede ik van gedachten kan wisselen en spreken over de toestanden in onze zo verschillende landen. Daarom roep ik u, nederlandstalige makkers toe, werft voor Esperanto.
Ontvang mijn kameraadschappelike groeten.

Balthasar Schwangler,
Nikladorf bei Leoben, (Stiermarken).

Een greep uit velen.

WIJ ZIJN EEN EN HETZELFDE VOLK.
Voor ons esperantisten bestaan geen landsgrenzen, noch taalgebieden. Wij voelen geen verschil van ras, stam en nationaliteit. Wij hebben de volledige mogelikheid begrepen te worden.
Het is een gebrek in de opvoeding van de tegenwoordige arbeidersleiders, dat zij de behoefte van een algemene taal niet voelen, en geen moeite doen om deze noodzakelike taal voor de arbeidersklasse te verkrijgen. Laten wij volhardend en aanhoudend onze zaden uitstrooien.
Tenslotte zullen we overwinnen.

Ern. Erikson,
Sos dem. parlementslid, Zweden.

★

DOOR ESPERANTO IS HET MOGELIK,
dat ook de „gewone" arbeiders met elkaar van gedachten wisselen, waardoor zij beter dan dit door vertaalde rapporten mogelik zal zijn, weten wat er leeft en streeft bij hun lotgenoten over de grenzen.

B. Ponstein,
2e penningm. Alg. Ned. Typografenbond.

★

DE BEROEMDE PEDAGOOG COMENIUS
zeide, sprekende over de noodzakelikheid van één taal voor de gehele wereld: „Het is veel gemakkeliker voor alle mensen één ding te leren, dan dat één mens alle dingen leert."
Waarmee hij zou zeggen, dat het gemakkeliker is voor alle mensen één taal, Esperanto, te leren, dan dat weinigen vele talen leren.

★

ALGEMENE BEOEFENING
van het hoogst eenvoudige, logies samengestelde en gemakkelik te leren Esperanto zou het verkeer onder de volkeren zeer zeker ten goede komen en menig misverstand tussen vreemdelingen onderling voorkomen.

Joh. Westerman,
(Lid v. d. 2e Kamer).

★

VAN GROOT BELANG VOOR HET INTERNATIONALE VERKEER
acht ik het Esperanto als wereldhulptaal, zowel voor ekonomiese als geestelike belangen. Het ware gewenst om Esperanto op z'n minst fakultatief als leerstof op te nemen. Esperanto moge ook geintroduseerd worden in de programmaas onzer hogere handelsscholen.

P. W. de Jong,
Lid v. d. 1e Kamer der St. Gen.

★

REEDS SINDS MIJN STUDENTENTIJD
ben ik een warm voorstander van de wereldtaal en speciaal van Esperanto geweest en zie met grote belangstelling de groei met toenemende snelheid dezer hulptaal.

Prof. Dr. A. F. Holleman.

★

ZICH ZO VEEL MOGELIK AANSLUITEND
aan bestaande vormen in de moderne talen, doch daaruit een geheel vormend, dat eenvoudig en logies is en toch in hoge mate soepel, is Esperanto voor mij de ideale wereldtaal.

Mr. S. J. R. de Monchy.
Burgemeester van Arnhem.

★

DAT ESPERANTO EEN MIDDEL IS,
waardoor mensen van verschillend taalgebruik elkaar uitnemend verstaan is mij op internationale samenkomsten gebleken.
De eenvoudige, logiese konstruksie maakt, dat het aanleren van Esperanto een inzicht geeft in de noodzakelikste etymologiese vormen en het onontbeerlikste der syntaxis.

R. Casimir.

★

De arbeiders welke zich met elkaar moeten kunnen verstaan over het gehele aardoppervlak, dienen deze welluidende universele taal, Esperanto, welke reeds zeer verbreid is, te begroeten als een voortreffelik middel voor hun emansipatie.

H. la Fontaine, Brussel 1931.
Vice voorz. van de Belgiese Senaat.

★

Internationaal overleg eist internationaal begrijpen. Daarvoor is 't noodzakelik, dat Esperanto zo veel mogelik wordt verbreid, waarzonder behoorlik internationaal overleg niet mogelik is.

Voorz. Sos. Sport Internationale,
C. Gellert,

★

Ik ben voorstander van Esperanto om reeds bekende redenen.

Kamiel Huysmans.

★

ALS ER EEN MIDDEL IS
om de bewoners, en zeker de arbeiders, van verschillende landen dichter tot elkaar te brengen, dan is het stellig de wereldtaal: het Esperanto.

Sekr. Inst. v. Arb. Ontw.
Piet Voogd,

★

Ik geloof in de toekomst van het Esperanto. Als de Esperantisten hun opvatting doen zegevieren zal ik dit van harte toejuichen.

G. J. Zwertbroek.

★

Esperanto is een voornaam bestanddeel van het internationaal sosialisme en ik zou wensen, dat op de programs van alle sos. partijen de eis van verplicht onderwijs in Esperanto voorkwam.

Prof. E. Antonelli,
Lid v. h. Franse Parlement.

★

Esperanto is het latijn der demokratie.

Jean Jaurès.

★

Ondanks ik me niet aktief met Esperanto kon bezighouden, had ik toch de gelegenheid me te overtuigen van de diensten die Esperanto kan bewijzen aan hen, die verschillende talen spreken. Daarom van harte sukses.

Em. Vandervelde, Brussel.

★

Een der faktoren die de mensheid sinds de oertijd verdeeld houdt, is de taalverscheidenheid. Elk streven om deze verdeeldheid te overbruggen verdient dus warme aanbeveling. Zamenhof's schepping (Esperanto) is een nadere stap ter oplossing van het talenprobleem.

Burgemeester van Weenen.
Karl Seitz,

Uit het neutrale kamp.

We konstateren met genoegen, dat ge op zo doeltreffende wijze de zaak van het esperanto onder de arbeiders aanpakt. We wensen u van harte volledig sukses.

I. C. K. de la Esp. Movado,
John Merchant, voorz.
Rob. Kreuz. Dir.

Inlichtende Esperantowerkjes.

Amerika bestond reeds vóór Kolumbus, 8 pag., 1 sent.
Esperanto op de scholen, 16 pag., 5 sent.
Het Arb.-Esperantisme, 40 pag. 17½ sent.
Verkrijgbaar aan genoemde adressen en bij de *Libro Servo FLE Valentijnkade 2, Amsterdam (O.), Postgiro 11278.*
Leerboeken en overigens alles over en in Esperanto verkrijgbaar aan dit laatste adres. Vraagt katalogus.

Aan afdelingen en andere inzenders.
Afdelingsberichten, Agenda enz. komen in het volgend nummer van 13 Mei. Uit België ontvingen we niets van de arbeiders-organisaties.